Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראָשען

(ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע — זעה זייט 7) הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 210 | Łódź, Czwartek, 6 września 1934 r. | צוועלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, כו אלול תרצ"ד | № 210

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

היטלערס מאניפעסט

אויפן נאציאנאל-סאציאליסטישן קאנגרעס אין נירנבערג

נירנבערג, 5 (ספּ. טעל.)

דער נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטישער קאָנגרעס אין נירנבערג האָט זיך הײַנט געעפנט מיט אַ רעדע פון׳ם מיניסטער העס.

אין זײַן רעדע האָט ער זיך געווענדט מיט אַ ספּעציעלער בעגריסונג צו די אַנוועזענדע, אַלס פּעהרען־געסט, פאַרשטייער פון דער דײַטשער אַרמעי, אונטערשטרײַכענדיג דערבײַ, אַז דער איצטיגער קאָנגרעס איז דער ערשטער, וואָס שטייט אונטערן צייכען פון היטלערס אומבעגרענעצטער הערשאַפט — אַלס פון דעם אײנציגען העכסטען פיהרער פון דײַטשלאַנד.

נירנבערג, 5 (ספּ. טעל.)

אין די ראַהמען פון׳ם נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען קאָנגרעס איז הײַנט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ געווידמעט די ענינים פון קולטור (פון וועלכער — פון האַקענקרייץ־שער?).

עס האָט געהאַלטען אַ לאַנגע רעדע דער קאַנצלער היטלער.

דעם הויפּט-רעפעראַט האָט געהאַלטען דער לייטער פון׳ם נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען פּאָליטישען אויסערן־אַמט, ד״ר אַלפרעד ראָזענבערג.

נירנבערג, 5 (ספּ. טעל.)

אויף דער דערעפנונג פון׳ם קאָנגרעס איז איבערגעלייענט געוואָרען היטלערס פּראָגראַם-מאַניפעסט.

— דער פאַריגער יאָהר — ווערט געזאָגט אין׳ם מאַניפעסט — האָט פעסטיגט די הערשאַפט פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען אין דער דײַטשער מלוכה, און דעריבער דאַרף מען בעטראַכטען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע רעוואָלוציע, אַלס אַ פאַרענדיגטע. אַ רעוואָלוציע קאָן נישט זײַן אַ פּערמאַנענטע דערשײַנונג, אויב איהר ציל איז נישט צו הערפיהרען צו אַנאַרכיע. זי קאָן אויך נישט רעאַליזירען קיין פּראָגראַם (?) נאָר זי בעפרייט בלויז די כוחות, וואָס דינען דעם פּראָגראַם. די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע בעוועגונג איז בײַם הײַנטיגען טאָג דער אומבעגרענעצטער הערשער איבער דײַטשלאַנד.

ווענדענדיג זיך שאַרף געגען די אומצופרידענע עלעמענטען, וואָס קריטיקירען די טאַקטיק פון דער פּאַרטיי־לייטונג, האָט היטלער מתרה געווען, אַז זײַן רעגירונג האָט דעם אונאיבערשטײַגבאַרען ווילען צו בלײַבען בײַ דער מאַכט, און וועט פאַר קײנעם נישט קאַפּיטולירען.

די אומדאַנקבאַרע (פאַר וועלכע מעשים טו־בים?) און די קריטיקירענדע מעלדען זיך צו שפּעט. דאָרט, וואו עס שטייען הײַנט די נאַציאָנאַל־סאָציאַ־ליסטען איז נישטאָ קיין אָרט פאַר אַנדערע. די פאָרם, וואָס דײַטשלאַנד האָט איצט בעקומען איז אויסגעצייכענט אויף טויזענדער יאָהרען (אָדער יאָ, אָדער — נישט....).

לויט היטלערס מיינונג שטאַמען די 4 מיליאָן „ניין־זאָגערס" בײַם לעצטען פּלעביסציט פון „דע־סטרוקטיווע עלעמענטען, אָדער בעגרענעצטע שו־טים" (משמעות, ס׳איז בעקוועמער צו זײַן אַן־אומבעגרענעצטער שוטה!...). איטליכער העז־פּרוב צו געוואַלד־טאַטען לגבי דער פיהרערשאַפט פון דער בעוועגונג און דער מלוכה וועט אין שורש דערשטיקט ווערען.

אין דעם דײַטשען פאָלק — דערקלערט ווײַטער היטלער אינ׳ם טאָן פון אַ געשיכטע־פאָרשער און נביא — זענען רעוואָלוציעס שטענדיג געווען אַ זעלטענהייט, און אין דער צײַט פון נאָך טויזענד יאָהר וועלען אין דײַטשלאַנד נישט פאָרקומען קיין שום רעוואָלוציעס...

פערענדיגט ווערט דער מאַניפעסט מיט דעם אַלטען פּזמון וועגען דײַטשלאַנדס רודף־שלום־דיג־קייט, און — וועגען איהר גרויסקייט מיט אַלע מיטלען צו פערטיידיגען איהר כבוד, אונאָפּהענ־גיגקייט און פרײַהייט.

אויפ׳ן קומענדיגען יאָהר ווערט צו־. אַז אַנגע קינדיגט אַ רײַכסטאַג אין דער פּאַרטיי פון די עלטער מענטשען, וואָס דאַרפען זיך אַ בליצ צו פאָלגען.

בלוטיגער טעקסטיל־שטרייק אין אמעריקא

פּרעז. רוזוועלט נאמינירט אנ׳ארביטראזש־קאמיסיע

וואַשינגטאָן, 5 (ספּ. טעל.)

פּרעזידענט רוזוועלט האָט בדעה צו בע־שטימען אַנ׳אַרביטראַזש־קאָמיסיע, וועלכע זאָל ליק־ווידירען די קאָנפליקטען צווישען די אינדוסטריע־לער און שטרייקענדע אַרבײַטער. די איניציאַטיוו דערפון האָט פּרעז. רוזוועלט אָנגענומען נאָך אַ פאָ־דערונג פון דער נאַציאָנאַל־אַרבײַטער־פּאַרטײַ. די קאָמיסיע זאָל בעשטעהן פון דרײַ פּערזאָן, און זאָל האָבען דאָס רעכט פעסטצושטעלען און צו קאָנ־טראָלירען די סיבות און קאָנפליקטען, וואָס האָבען גורם געווען צום שטרייק, אויך אַרויסצורוקען אַזאַ פּראָיעקט, וועלכע זאָל ליקווידירען די סכסוכים.

ווי מען איז זיך משער, וועט פּרעזידענט רוזוועלט נישט אונטערנעמען קיין שום שריט אויסער דאָס בעשטימען פון דער קאָמיסיע, וועגען ליקווידירען דעם שטרייק. נאָר וועט אָפּוואַרטען אויפ׳ן בעריכט פון דער אַרביטראַזש קאָמיסיע.

וואַשינגטאָן, 5 (ספּ. טעל.)

אין 15 שטאַאַטען, וואו דער שטרייק האָט אַרומגעכאַפּט, איז די לאַגע זעהר אַנ׳געשפּאַנטע הגם די צאָהל פאַרוואונדעטע איז נישט קיין גרויסע דאָך זענען אין אײניגע ערטער געקומען צו בלו־טיגע צוזאַמענשטויסען, אַזוי, אַז די מאַכט איז גע־ווען געצוואונגען צו בענוצען טרעהרען באָמבעס.

די צאָהל שטרייקענדע אין דער באַוועל־אינדוסטרי דערגרייכט אויף 207 טויזענד אַרבײַטער, אין פער לויף פון נעכטיגען טאָג האָט די צאָהל שטרייקענדע דערגרייכט ביז אַ פערטעל מיליאָן. אַ סך פאַברי־קאַנטען פערמאַכען אַליין די פאַבריקען.

דער אַרבײַטער פיהרער נאָרמאַן און זײַנע חברים ניצען אויס אַלע מעגליכע מיטלען, אַז דער שטרייק זאָל אַרומנעמען אַלע צווייגען. די ידיעה, אַז פּרעזידענט רוזוועלט האָט בדעה צו נאָמינירען אַנ׳אַרביטראַזש קאָמיסיע, האָט אַרויסגערופען גרויס צעדרעדונג בײַ די אַרבײַטער פיהרער. קײן אײ־נער פון די פיהרער האָט נישט געוואָלט ערקלע־רען, וואָס וועט זײַן די שטעלונג פון די פיהרער, ווען עס וועט ווערען פּראָקלאַמירט פון דער רעגי־רונג די לאָזונג אָפּצושטעלען דעם שטרייק און צו פערלאָזען זיך אויף דער אַרביטראַזש־קאָמיסיע.

דאַגעגען ערקלערען אַלע פיהרער, אַז זיי וועלען אַזוי ווײַט פערברייטערן דעם שטרייק, וויפיל עס וועט ליגען אין זייערע כוחות.

וואַשינגטאָן, 5 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות, וואָס קומען אָן פון די בעזונ־דערע קרייזען, איז צו זעהן, אַז אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג זענען צום שטרייק צוגעשטאַנען 20 טויזענד אַרבײַטער פון דער זײַדען־אינדוסטריע.

ניו-יאָרק, 5 (ספּ.)

אין שטאַאַט טריאָן זענען בעת די געשעהע־נישען פאַרוואונדעט געוואָרען 20 אַרבײַטער, וועלכע האָבען נישט געוואָלט צושטעהן צום שטרייק. דער פּאָליציאַנט, וועלכער האָט געפּרובט צו אינטערווע־נירען איז שווער פאַרוואונדעט געוואָרען אין קאָפּ.

אין שטאַאַט אוגוסטאַ זענען פאַרוואונדעט גע־וואָרען 3 אַרבײַטער.

ווי האלט עס מיט דער נייער פערפליצונג?

קיעלץ, 5 (טעלעפאָניש).

דאָס וואַסער אויף דער ווייסעל און דעם פּינ־טשעווער קרייז איז געשטיגען. עס זענען פערגאַ־סען געוואָרען טיילווײַז די פעלדער און אײניגע דערפער. אויך איז פערפליצט געוואָרען דער שאָ־סיי אויף אַ שטח פון 300 מעטער. עס ווערען געמאַכט פאַרבעריטונגען צו עוואַקואירען די בעפעלקערונג.

מ׳ריכט זיך, אַז דאָס וואַסער אויפ׳ן דונאַיעץ זאָל זיך הויבען.

אויך האָט זיך דאָס וואַסער געהויבען היינ־טער סאַנדאָמיערש. עס האַלט אין איין רעגענען.

וועגען דעם אריינטריט פון די סאוויעטען אין פעלקער־ליגע

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

דער אויסערן־מיניסטער באַרטו האָט הײַנט אויפגענומען דעם שפּאַנישען אַמבאַסאַדאָר דע־קאַרדענאַס, דעם סאָוויעטישען שאַרזש־ד׳אַפער ראָ־זענבערג און דעם פראַנצויזישען אַמבאַסאַדאָר אין בערלין פראַנסוא פּאָנסע.

די קאָנפערענצען זענען גוגע געווען דעם אַרײַנטריט פון די סאָוויעטען אין דער פעלקער־ליגע און דעם מזרח־פּאַקט.

אַכטונג, לאָדזער יודען!

ווער עס וויל האָבען דעם אמת׳ן עונג יום־טוב, זאָל זיך פערזעהען מיט אַ גוטן און ביליג. פלעשעל

ליקיער

פון דער אַלטער און בעוואוסטער לעמבערגער ליקיערען־ און שנאַפּס־פאַבריק

J. KRONIK i SYN

אונזער רעקלאַמע־ליקיער אויף די קומענדע יום־טובים זענען די סאָרטען:

„Banan" און „Ananas"

אַלעס אין אָריגינעלע פּאַקונגען.

צו בעקומען אין אַלע לאָדזער יודישע ווײַן־האַנדלונגען און רעסטאָראַנען.

מיט אַכטונג

F-ma J. Kronik i Syn, Lwów

Zniesienie.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה

אין פּערמיטלער־פעראײַן,

פּיעטריקאָווער 64. I אײַנגאַנג, I שטאָק לינקס ווערט דאָס יאָהר, אַזוי ווי אַלע יאָהר, געדאַווענט

ר״ה יום־כפור און יו״ט סוכות

שיינע בעלי־תפלות, אַ גרויסער געריימער פריש־רעמאָנטירטער זאַל, העל, ליכטיג, לופטיג.

מיר בעטען זעהר אונזערע אַלטע מתפללים אויך נײַע, וואָס ווילען בײַ אונז דאַווענען, זיך צו פערזעהן מיט פּלעצער, ווײַל די צאָהל פּלעצער איז בעשרענקט. שבת בײַנאַכט איז אָפען פון 7—10 אָוונד.

וכל הקודם זכה.

די פערוואַלטונג פון פערמיטלער־פעראײַן

פּיעטריקאָווער 64.

צענטר. יודישער האַנדווערקער און קליינאינדו־סטריעלער פערבאַנד אין דער לאָדזער וואָיע־וואָדזטווע, פּילסודסקיעגאָ 69 פריהער פּאָלודניאָווע 4

לשמוע אל הרנה ואל התפלה

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז אַזוי ווי אַלע יאָהר ווערט אויך הײַ־יאָהר בײַ אונז געדאַוונט די ימים נוראים.

דאָס דאַווענען קומט פאַר אין אַ נײַ פריש־רעמאָנ־טירטען לאָקאַל אויפ׳ן ערשטען שטאָק. מיט ערשטקלאַסיגע חזנים און אַ גוט אײַנשטודירטן כאָר.

דער בילעטען־פערקויף קומט פאָר טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 9 אָוונד

דער קאָמיטעט.

אונגאר־ווײַן זעהר ביליג

מיר מאַכען בעקאַנט דער יודישער בעפעלקערונג פון לאָדז און אומגעגענד, אַז בײַ מיר איז די הויפּט־פערקויפס־שטעלע פון די וואַרשאַווער ווײַן־פירמען

שולדענריי, פראַנציסקאַנער 11

און א. נ. ליבערמאַן, פראַנציסקאַנער 19

אַלעס גענוי צו פאַבריקס־פּרייזן. די בעסטע סאָרט רײַנעם אונגאַר־ווײַן 5 זל. אַ ליטער, אַ באַטשינקע 3.25

ווי אויך נאָך פערשידענע ווײַנען זעהר ביליג, זאַחרי כרמל־ווײַן, שפּירט, ליקערען.

זונטאָג, ערב ראש השנה, וועט מײַן געשעפט אָפען זײַן אַ גאַנצען טאָג.

מיט אַכטונג

גוטמאַן לאָדז, פּל. וואָלנאָשטשי 11 טעלעפאָן 158-20.

מײַנע ג׳ קונדשאַפט ווינש איך אַ כתיבה וחתימה טובה

בעמ.: צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער ג׳ קונד־שאַפט, איז מײַן געשעפט אָפען ביז 2 זייגער בײַנאַכט.

אונזער טיפסטן מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונ־זער חשובן פרײַנד משה בעמצײַנג, צוליבן טויט פון זײַן ליבע אונפערגעסליכע מוטער נ״ע

המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

אריי׳ גאָטעסגנאָדע ורעיתו, קילינסקיעגאָ 50

פאטרולען פון די ארץ-ישראל גרעניצען

רופט אפ די אראבישע יוגענד-פעדעראציע

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע יוגענד פעדעראציע אין ארץ-ישראל, האט פערעפענטליכט א ווענדונג צו דער אראבישער יוגענד, אפצורופען די פאטרולען פון די גרעניצען און ים-ברעגעס, ווייל די ארץ-ישראל רעגירונג גיט גאראנטיעס, אז די אומלעגאלע איינוואנדערונג פון יודען וועט אונמעגליך געמאכט ווערען.

לארד אלענביי זאל ווערען הויך-קאמיסאר פון א"י

אזא ידיעה פערעפענטליכט אנ'עגיפטישע צייטונג

לאנדאן, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

אנ'עגיפטישע צייטונג האט פערעפענטליכט א ידיעה, אז דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ, וועט זיך שוין מעהר נישט אומקעהרען אויף זיין אמט, און אז אלס הויך-קאמיסאר זאל בעשטימט ווערען לארד אלענביי.

אויף אנ'אנפראגע פון דער יוד. טעל. אגענטור, האט מען פון די רעגירונגס קרייזען אפגעלייקענט די ידיעה.

אויסערן-מיניסטער בעק איז ארויסגעפאהרען קיין גענף

ווארשא, 5 (טעלעפאניש).

דער אויסערן-מיניסטער, יוזעף בעק איז היינט אין אוונט ארויסגעפאהרען קיין גענף אין שייכות מיט דער נייער סעסיע פון דער פעלקערליגע.

ליטווינאוו — בענעש

פראג, 5 (ספ. טעל.)

דאס טשעכישע פרעסע ביורא איז מודיע: היינט איז אין מאריאנסקע לאזנע פארגעקומען א צוזאמענטרעפעניש צווישען ליטווינאוו'ן און בענעש'ן. זיי האבען ארומגערעדט די פאליטישע סיטואציע אין שייכות מיט'ן מזרח פאקט און דער קומענדיגער סעסיע פון דער פעלקערליגע.

סאוויעטיש-אמעריקאנישע אונטערהאנדלונגען

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

דייטשע אינפארמאציאנס-ביורא'ן טיילען מיט פון מאסקווע, אז די אמעריקאניש רוסישע אונטערהאנדלונגען, וועגען די רוסישע חובות זענען אפילו ציעל געווארען אנגעהויבען. דער סאוויעטישער אמבאסאדאר טראיאנאווסקי האט פארגעשטעלט נייע פראפאזיציעס אין שייכות מיט דער רעגולירונג פון די חובות. די דערמאנטע פראפאזיציעס שטעהן אין א ענגען צוזאמענהאנג מיטן צוטיילען פאר די סאוויעטן נייע סחורות קרעדיטן.

צווישען ראטן-פערבאנד און יאפאן

ערב'ן איבערררייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען

וויען, 6 (ספ. טעל.)

דער מאסקווער קארעספאנדענט פון „נייעס וויענער זשורנאל" האט אריבערגעשיקט אין זיין צייטונג פאלגענדע דעפעשע: „פון גוט אינפארמירטע קרייזען האב איך דערהאלטען א ידיעה, אז אויף דער זיצונג פון פאליטביורא איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון אפרופען פון זיין אמט יורעניעוון, דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר אין יאפאן. אויב די יאפאנישע פאליטיק וועט זיך נישט ענדערען, וועלען די דיפלאמאטישע בעציהונגען צווישעןביידע לענדער איבערגעריסען ווערען.

ריגע, 5 (ספ. טעל.)

דער הויפט-אנפיהרער פון דער ספעציעלער רויטער ארמעע אויפן ווייטען מזרח, בליכער, האט בעת דער דערעפענונג פון דער ספארט אלימפיאדע פון דער רויטער ארמעע, געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט דערקלערט, אז דער פאליטישער האריזאנט איז פערצויגען מיט שווערע כמארעס. די רויטע ארמעע — האט ער צוגעגעבען — שטייט אבער פעסט אויף איהר פאסטען און זי איז גרייט אנצונעהמען די ארויספאדערונג.

מאקדאנאלד זאל דימיסיאנירען

מיט איהם זאל אויך אוועק דער אויסערן-מיניסטער סיימאן

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער מאקדאנאלד, וועלכער געפינט זיך איצט אויף אורלויב אין ניופאונדלענד האט בעשלאסען דעם אורלויב צו פערלאנגערען.

אין די פאליטישע קרייזען רעכענט מען זיך מיט דעם, אז תיכף נאכ'ן צוריקקעהר פונ'ם אורלויב, וועט פארקומען א רעקאנסטרוקציע פון דער בריטישער רעגירונג.

די „מארנינג-פאסט" ווייזט אן אויף דער מעגליכקייט, אז מאקדאנאלד גופא וועט אוועק פון זיין אמט און דאס זעלבע זאל אויך טון דער אויסערן מיניסטער סיימאן.

ראש-השנה-מאכלים

געראטען נאך בעסער מיט'ן תמיד-פרישען

כשר'ן מארגארין „מנורה"

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 6 סעפטעמבער 1934

6,45 פריהמארגען-אודיציע. 6.48 גראמאפאן. 6,58 גימנאסטיק. 7,08 גראמאפאן. 7,15 ידיעות. 7,25 גראמאפאן. 7,35 הויזווירטשאפט. 7,50 רעקלאמע = קאנצערט. 11,57 צייט - סיגנאל. 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע. 12,10 אודיציע פאר קינדער. 1 ידיעות. 1,10 גראמאפאן, 3,30 עקספארט, 3,35 פערזע קאמוניקאט, 345 מוזיק, אודיציע. 4.30 מוזיק, 4,45 לעקציע פראנצויזיש, 5 אודיציע. 5,50 לאדזער פאסט קעסטעל, 6,05 גראמאפאן, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6 15 קאנצערט, 7 פידעל קאנצערט, 7,20 פעליעטאן, 7,30 פאלקס - מוזיק, 7,50 ספארט, 8 מוזיק, 845 ידיעות, 9 אווענד-קאנצערט, 9,45 רעפערטאט 10 רעקלאמע קאנצערט, 10.15 טאנץ-מוזיק, 1045 גראמאפאן, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 1105 טאנץ מוזיק פון טשעכאטשינעק.

פון אויסלאנד

7–לענינגראד–אפערע „אאידא", 8–לאנדאן סימפאנישער קאנצערט, 8,25 – שטוטגארט – סימפאנישער קאנצערט, 8,45 – מיילאנד – אפערע, 9 – וויען – סימפאנישער קאנצערט, 915 – לוקסעמבורג–גאלא קאנצערט.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעלעפאן 112-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

50-טע יובל-פארשטעלונג | לעצטע פארשטעלונגען אין זומער-סעזאן! היינט, דאנערשטאג, 9.30 אוונט 50-טע יובל-פארשטעלונג פון לאדזער ליבלינג | 50-טע יובל-פארשטעלונג

מיכאל מיכאלעסקא

2 פיעסען פאר 1 זל. דער גאנצער פארטער צו 1 זל.

1) סינאריטא

2) דער לעצטער טאנץ

מיט מיכאל מיכאלעסקא און פאני רובין אין די הויפט-ראלען.

מארגען, פרייטאג — מיכאלעסקא'ס לעצטע פרעמיערע!

דער גרעסטער אמעריקאנער שלאגער

„ווען איך בין רייך!.."

מיט מיכאל מיכאלעסקא אין איינע פון זיינע גלאנץ-ראלען.

פרטים – אין מארגענדיגען אנאנס.

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכען בעקאנט די לאדזער יודישע בעפעלקערונג, דאס לויט דער ערלויבעניש פון דער מאכט, וועט מען שעכטען בהמות און קעלבער אין ביידע שעכט-הייזער, מוצאי שבת, דעם 8 סעפטעמבער ד. י. און מען וועט בעקומען

פריש פלייש אין אלע לאדזער יאטקעס

זונטאג, דעם 9/9 ד. י. פון 7 ביז 10 אינדערפריה

מיר בעטען זעהר די ג' קונדשאפט גענוי זיך צוצופאסען צו די אנגעוויזענע שעה'ן.

דער יודישער פליישער- און וואורשטענמאכער-צעך פיעטריקאווער 24.

צום קומענדיגען סעזאן

די לעצטע מאדעלען שיך

עמפפעהלט

A. Ogórek

Łódź, Zawadzka 11.

בעמ.: א ספעציעלע אבטיילונג פון מענער-שיך.

דער גוט-בעקאנטער

פענסיאנאט

ŻELAZOWEJ

tel. 18 Kolumna אין

איז טעטיג איבער די יום-טובים

● כשר'ע קוך ●

סאלידע בעהאנדלונג!

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!

אזוי ווי אלע יאהר, ווערט אויך דאס יאהר געדאוונט אין דעם היגיענישען ליכטיגען זאל

10 פאלודניאווא 10

מיט דעם בעריהמטען חזן

בנימין קיהן

מיט א כאר.

טערזעהט אייך מיט פלעצער!

אינהאבער: ד. פרידוואלד

בעקאנטמאכונג.

די בעוואוסטע וויין- און בראנפען-פירמע

„HALWIN"

אינה.

הערש ליבערמאן

לאדז, 10 פולנאצנא 10

מאכט בעקאנט, אז אזוי ווי ערב ראש-השנה קומט אויס זונטאג, ווענדען מיר זיך צו דער ג. קונדשאפט מיט דער ביטע, איינצוקויפען ביי אונז די נויטיגע אלקאהאל-געטראנקען ביז פרייטאג, ד. 7 ד. מ. איינשליסליך.

מיר בעטען די ג. קונדשאפט, דאס אין זינען צו האבען, דען עס וועט זיין זעהר שטרענג ערב ראש-השנה צו פערקויפען. מיר עמפפעהלען זיך די ג. קונדשאפט. טעלעפאנישע בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט פינקטליך.

ביי דער געלעגענהייט געבען מיר דא די אדרעסען פון די פירמען, וואו מען בעקומט אונזערע בעקאנטע וויינען און מעהד, צו די זעלבע פרייזען וואס ביי אונז אין צענטראלע:

1) „Gastronomja" Piotrkowska 45, tel. 212-17.
2) L. Rozenberg, Zielony rynek 3, tel. 161-32.
3) M. Landau, Zgierska 64.
4) J. Bełchatowski, Narut. 31, tel. 190-08.
5) S, Sztrausman, Główna 63
6) „Ala Fourchette" Piotrkowska 62, tel. 183-64.
7) Sz. Frajman, Zawadzka 6, tel. 149-83.
8) F. Hercberg, 6 Sierpnia 43, tel. 155-56.
9) M. Rotholc, Pl. Reymonta 2,
10) M. Szeibe, Pomorska 41a, tel. 230-76.
11) E. M. Sawicki, Brzezińska 21, tel. 201-23.
12) R. Wołkowicz, Piłsudskiego 49, tel. 146-14.
13) J. Rozenblum, Piotrkowska 317, tel. 226-62.
14) Sz. Karo, Piotrkowska 23, tel. 152-49.
15) Ł. Goldberg' Cegielniana 4.
16) A. E. Kuszyński, Lutomierska 18, tel. 188-99.
17) M. Działowski, Limanowskiego 162, tel 225-83.
18) B. Szeczych, Limanowskiego 6, tel. 225-84.
19) D. Szmulewicz, Bał. rynek 1, tel. 206-92.
20) B. Krongold, Limanowskiego 93.
21) A. D. Krell, Łagiewnicka 7, tel. 147-79.
22) Ch. B. Krell Żydowska 5.
23) H. Sochaczewski, Podrzeczna 2.
24) D. Rogożyk, Zielona 11, tel. 189-14.
25) Sz. L. Spiewak, Cegielniana 18.
26) A. Feigenbaum, Cegielniana 35.
27) M. Hertz, Kilińskiego 46.
28) C. Działowski, Kilińskiego 33.
29) H. Wajnsztajn, Zawadzka 29, tel. 216-54.
30) Adler, Żeromskiego 9,
31) Werthaus, 11 Listopada 28.
32) I. Zyserman, Północna 8.
33) F. Ickowicz, Wolborska 19, tel. 134-96.
34) Bar „Central", Północna 12.
35) I. Kornblum, Wolborska 14.
36) J. Judkiewicz, Ogrodowa 12/14.
37) L. Szajnbajn, Nowomiejska 27, tel. 149-27.
38) Lenga, Lutomierska 10.
39) H. Liberman, Północna 10, tel. 219-40.
40) Sz. Słepoń, Łagiewnicka 2.
41) L. Jakubowicz, Łagiewnicka 1.
42) L. Jakubowicz, Wólczańska 232.
43) J. Zylberman, Zgierska 36.
44) I. Zylberman, Kilińskiego 71.
45) M. Grundman, Zgierska 10.
46) C. Słupski, Drewnowska 16.
47) J. Sztern, Zgierska 40.
48) B. Matuszewski, Kilińskiego 41.
49) Bar „Opatowski", Południowa 4.

Pabjanice

E. Brauner, Pl. Dąbr. 7

Brzeziny-Łódzkie

R. Kiejzman' Mick. 10.

Zgierz

G. Korcarz, Piłsudskiego 6.

Aleksandrów-Łódzki

R. Chajmowicz, Wiatr. 7,

לאָדז, 6 סעפּטעמבער 1934

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 6 סעפּטעמבער 1934

די „פּעריודישונג" פון לאַנד

אַלאַרם-געשריי פון ענדעקישען בלאַט

די ענדעקישע „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" האָט געמאַכט אַן אַלאַרם צוליב די ציפערן, וואָס זענען פאַרעפנטליכט געוואָרן אין דער יודישער עקאָנאָמישער צייטשריפט „דאָס ווירטשאַפטליכע לעבן" מכּוח דעם אַנטייל פון די יודען אין דער לאַנדווירטשאַפט אין מזרח-גאַליציען. אין דער סטאַניסלאַוואָווער וואָיעוואָדזטווע האָבן יודען שטענדיג זעהר פיל זיך פאַרנומען מיט לאַנדווירטשאַפט. אין דער צייט פון קריזיס האָט זיך דער אַנטייל פון די יודען אין דער אָרטיגער לאַנדווירטשאַפט פּראָצענטועל נישט פאַרגרעסערט. ס'איז אויך נישט בעקאַנט, צי לעצטענס האָט זיך דער דאָזיגער אַנטייל פאַרקלענערט. די געהעריגע ציפערן בעציהען זיך אויפ'ן יאָהר 1931. מען קאָן גיכער אָננעמען, אַז צוליב דער אָרימקייט אויפ'ן דאָרף האָט זיך דער אַנטייל פון די יודען אין דער לאַנדווירטשאַפט פאַרקלענערט.

אָבער ווען אַפילו דער אַנטייל פון די יודען אין דער פּוילישער לאַנדווירטשאַפט וואָלט זיך פאַרגרעסערט? דאַן איז וואָס? סוף כּל סוף, וואוהין זאָלען די יודען גיין, ווען זיי ווערען אַרויסגעשטויסען פון אַלע ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס אין פּוילען? צי דער פאַקט, וואָס די יודען שטופּען זיך אַפילו דאָרט, וואו זיי ווייסען, אַז עס וואַרט אויף זיי נויט, צי איז דער פאַקט נישט קיין בעווייז פאַר דער האָפנונגסלאָזער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע פון די פּוילישע יודען?

לאָמיר זיך אַ שטייגער פאָרשטעלען, וואָס וואָלט געווען, ווען פּוילען וואָלט ביים היינטיגען טאָג בעקומען אַן ענדעקישע רעגירונג? צוגערעכנט וואָלט עפּיס אַ ציימונג פאַרעפנטליכט די סטאַטיסטיק פון יודישען אַנטייל, אַ שטייגער, אין האַנדעל. אַלס קאָנסעקווענץ פון דער דאָזיגער סטאַטיסטיק וואָלט באַלד געקומען דער לאָזונג אַרויסצושטויסען דריי פערטעל פון די יודען פון האַנדעל. איבערמאָרגען וואָלט ערשינען די סטאַטיסטיק פון יודישען אַנטייל אין האַנדווערק. דער פּועל יוצא וואָלט געווען דערזעלבער, וואָס אין האַנדעל. נאָך אין עטליכע טעג אַרום וואָלט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אויך אין דער אינדוסטריע, אין די פינאַנצען, אין די פרייע פּראָפעסיעס זענען פאַראַן יודען. עס וואָלטען באַלד אונטערגענומען געוואָרן שריט צו בעזייטיגען די יודען אין די דערמאָנטע געביטען פון ווירטשאַפטליכען און געזעלשאַפטליכען לעבען. מען וואָלט אויף אַזאַ אופן נישט דורכגעלאָזט און נישט געשוינט קיין איינציגען געביט.

די ריזיגע מאַסע פון יודענטום וואָלט געשטעלט געוואָרן מחוץ פון לעבען. דאָס וואָלט אויסגעמאַכט אַנ'ערך דריי מיליאָן מענשען. עפּיס העכער 10 פּראָצענט פון דער פּוילישער בעפעלקערונג. וואָס זאָל מען מיט זיי טון? וואוהין זאָל מען זיי לעגקען? אַרויסוואַרפען זיי אָן פּאַרדאַן קיין אויסלאַנד קאָן מען נישט און מען טאָר נישט.

שאַפען נייע ערבייטסמעגליכקייטען אין לאַנד? ריכטיג, אָבער דאָס טוען די יודען אַליין. ווייל אַפילו אָהן דער הילף פון די ענדעקעס ווערען די יודען פּאַמעליך און גרינדליך אַרויסגעשטויסען פון אַלע געביטען פון ווירטשאַפטליכען לעבען. נישטאָ קיין יודען אין די מלוכה-אַמטען. נישטאָ קיין יודישע ערבייטער אָדער אָנגעשטעלטע אין די גרויסע קאָנצערנען, וואָס ווערען קאָנטראָלירט און געפיהרט דורך דער מלוכה. נישטאָ קיין יודען אין די מלוכהשע און קאָמונאַלע אונטערנעמונגען. וואָס ווייטער איז פאַראַן אַלץ ווייניגער יודען אין די פרייע פּראָפעסיעס אַ דאַנק דער קאָנסעקווענטער אָנווענדונג פון נומערוס קלאַוזוס און דאָרט וואו יודען זענען נאָך פאַראַן ד. ה. אין האַנדעל, ווערען זיי ממש פאַרפאָלגט און אויסגעראָטען.

יודען גייען דעריבער אין דאָרף. זיי גייען דאָרט, וואו עס הערשט די גרעסטע אָרימקייט. זיי בעקומען געלד פון אויסלאַנד, נישט אַלס נדבה, נאָר אין דער פאָרם פון אַהנפּראָצענטיגען קרעדיט אויף פּראָדוקטיוויזאַציע. יודען ווערען פּויערים, טרוקענען אויס פּאָלעסיע, און פאַרגרעסערן די שטחים פרוכטבאַרע ערד אין פּוילען.

דער אָרגאַן פון דער ענדעציע שרייט געוואַלד: די לאַנדווירטשאַפט ווערט „פּעריודישט". פּונקט אַזוי ווי ער האָט אַמאָל געשריבען וועגען פּעריודישען פון האַנדעל, וועגען פּעריודישען פון די פינאַנצען, פון דער אינדוסטריע, פון האַנדווערק און די פרייע פּראָפעסיעס. און ער וועט אַזוי לאַנג שרייען וועגען „פּעריודישונג" כּל זמן עס וועט פאַרבלייבען כאָטש די מינימאַלסטע צאָהל יודען אין וועלכען עס איז נישט ווירטשאַפטליכען צווייג. ווייל יעדער יוד אין פּוילען בעדייט „פּעריודישונג" פון פּוילען.

לופט-קריג ברענגט מאָרד און זעלבסטמאָרד

טרויעריגער פּועל-יוצא פון די פראַנצויזישע לופט-מאַנעווערס

אין פראַנקרייך זענען איצט פאָרגעקומען גראַנדיעזע לופט-מאַנעווערס. דער סטראַטעגישער ציל פון די מאַנעווערס איז געווען די צושטערונג פון פּאַריז, יעדענפאַלס ברענגען די הויפּט-שטאָט פון פראַנקרייך אין אַזאַ מצב, וואָס זאָל האָבען אַ ענטשיידענדע בעדייטונג פאַרן ווייטערדיגען לויף פון קריג. דאָס איז געלונגען: פּאַריז איז טיילווייז „צושמעטערט געוואָרן". די פראַנצויזישע פּרעסע פאַרנעמט זיך איצט מיט דער פּולפער זאָרג און ערנסטקייט מיט די רעזולטאַטען פון די לופט-מאַנעווערס און מיט די לעהרעס, וועלכע מען דאַרף פון זיי אַרויסציהען.

אין דער לעצטער צייט זענען פאָרגעקומען לופט-מאַנעווערס אין עטליכע לענדער און געענדיגט האָבען זיך די מאַנעווערס מיט נישט קיין גוטען רעזולטאַט פאַר די שטעט, וועלכע זענען געוואָרען אָנגעגריפען. „ענטראַסיזשאַן" מאַכט פון דעם אָנגריף אויף פּאַריז אַן אויספיהר, וועלכע קלינגט אַביסעל אונגערוואַרטעט, אָבער לאָגיש: מען דאַרף זיך אָפּזאָגען פון דער אַוויאַציע ווי פון אַ מיטעל צו פיהרען קריג.

מען קאָן, שרייבט די צייטונג, האַלטען פאַר אַ בעוויזענער זאַך, אַז קיין אַוויאַציע אַלס פאַרטיידיגונגס-מיטעל איז נישט פאַראַן. אַעראָפּלאַנען זענען מיטלען בלויז אויף אָנגריף. לאָמיר אָננעמען, אַז אין קומענדיגען קריג וועלען די פיינדליכע אַפּאַראַטען דערפליהען ביז פּאַריז. זיי וועלען פון דער שטאָט מאַכען אַ חורבה און פאַר אונז וועט בלייבען בלויז איין טרייסט דערפליהען ביז בערלין און פּונקט אַזאַ חורבן מאַכען פון דער דייטשער הויפּט-שטאָט.

דער פּועל יוצא איז, אַז דער לופט-קריג איז נישט קיין קאָנקורענץ, אין וועלכער עס זיגט דער שטאַרקסטער און געשיקטסטער, דאָס איז בלויז אַ סעריע פון געגענזייטיגע פאַרניכטונגען און צושטערונגען. אין לופט-קריג איז נישטאָ קיין זיגער און בעזיגטע, עס זענען נאָר פאַראַן קרבּנות פון ביידע צדדים. נאָך דער ערשטער צושטערונג קומט די צווייטע, דאַן די דריטע א. א. וו. ווען די מענשהייט וואָלט וועלען מאַכען אַ סוף צו איהר קיום, וואָלט זי עפּיס בעסערס נישט געקאָנט אויסטראַכטען. ווען דער מערדער ווייס פון פריהער אויס, אַז ער וועט ווערען דערהרגעט, דאַן ווערט דער מאָרד פאַרוואַנדעלט אין אַ זעלבסטמאָרד. עס איז פאַראַן פאַר דער מענשהייט נאָר איין מיטעל זיך צו ראַטעווען: דאָס איז אינגאַנצען זיך אָפּצוזאָגען פון מיליטערישע אַוויאַציע און אויפ'ן כאַמע לאַיאַלען אופן זיך פאַרפליכטען נישט צו פּערוופען קיין איין ציוויקען אַפּאַראַט אויף מלחמה-צוועקען.

פּונקט צו אַזאַ אויספיהר קומט דער געוו. פראַנצויזישער אַוויאַציע-מיניסטער פּיער קאָט, וועלכער שרייבט אין „עוור":

די ציווילע בעפעלקערונג דאַרף וויסען, אַז זי איז שלעכט פאַרטיידיגט געגען לופט-קריג און אַז ביים איצטיגען מצב פון דער וויסענשאַפט איז בעסער זיך פאַרטיידיגען אונמעגליך. דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אַ דאַנק דער ענטוויקלונג פון דער וויסענשאַפט און טעכניק קאָנען די אַעראָפּלאַנען באָמבען-וואַרפערס ענטוויקלען אַ געוואַלדיגע שנעלקייט און די צושטערער, וואָס יאָגען זיך נאָך די דאָזיגע אַעראָפּלאַנען, קאָנען זיי נישט אָניאָגען, פון דער אַנדערער זייט איז נעפּעל און אַנדערע אַטמאָספערישע בעדינגונגען, נישט נאָר זיי שטערען נישט דער בעוועגונגען פון לופט-פלאָט, נאָר פאַרקעהרט, זיי העלפען מיט, אַט דאָס זענען די היינטיגע דערגרייכונגען פון לופט-פליהעריי. ענדליך זענען היינט גענוג בלויז עטליכע אַעראָפּלאַנען, כּדי אַנצוטון אומגעהויערע שאָדענס דעם שונא.

דער מחבּר ברענגט ציפערן וועלכע בעווייזען, אַז אורטיילען וועגען קומענדיגען לופט-קריג אויפ'ן סמך פון די ערפאַהרונגען פון פאַרגאַנגענעם קריג איז זעהר ליכטזיניג.

אין משך פון פאַרלאָפענעם קריג זענען אויף לאָנדאָן געוואָרפען געוואָרען דרייסיג טאָן באָמבעס, דערביי איז די צאָהל קרבּנות געווען 1800. איצט קאָן דער פיינדליכער לופט-פלאָט וואַרפען אויף לאָנדאָן בלויז אין איין טאָג 300 טאָן אויפרייס-מאַטעריאַלען, אין משך פון צעהן טעג באָמבאַרדירען וועלען אין לאָנדאָן אויסגעהרגעט און צוקאַליעטשעט ווערען ביז 200,000 מענשען. און אויך די ציפערן האָבען אַ זין, אויב מען זאָל אָננעמען, אַז אין קינפטיגען קריג וועלען אָנגעווענדעט ווערען דיזעלבע אויפרייס-שטאָפען, ווי אין פאַרגאַנגענעם. אָבער די טעכניק האָט אויך אויף דעם געביט געמאַכט וואונדערבאַרע און דערשיטערענדיגע ערפאָלגען: בלויז איין לופט-אַעראָפּלאַן מיט אַנצינדונגס-באָמבעס קאָן אין פּאַריז אַרויסרופען אַזוי פיל שׂרפות, אַז די פּאַריזער פייער-לעשער וועלען זיך נישט קאָנען מיט זיי קיין עצה געבען.

אַ דאַנק דער גרויסקייט פון דער טעריטאָריע איז איין רוסלאַנד, וואָס געפינט זיך אין אַג'אויסנאַהמס=לאַגע.

אַט פאַרוואָס דייטשלאַנד (און יאַפּאַן) האָט אַזוי מורא פאַר דער סאָוויעטישער אַוויאַציע, געגען וועלכער עס איז נישט מעגליך קיין רעפּרעסיע. אין דעם זין דאַרף מען בעדויערען, וואָס די בעפעלקערונג פון פּאַריז האָט נישט אָפּגעשאַצט ווי געהעריג די בעדייטונג פון בעזוך פון די דריי גרויסע רוסלענדישע אַעראָפּלאַנען אין פּאַריז.

און וואָס אָנבעלאַנג פראַנקרייך איז זי נישט אַזאַ באַרבאַריש לאַנד, אַז די הוילע צושטערונג פון בערלין זאָל קאָנען פאַר איהר פאַרגיטיגען די צושטערונג פון פּאַריז.

פון פראַנצויזישען שטאַנדפּונקט, פיהרט אויס די צייטונג, איז פאַראַן נאָר איין מיטעל צו נייטראַליזירען דעם לופט-קריג. דאָס איז די צושטערונג פון דער מיליטערישער אַוויאַציע אין אַלע לענדער אָהן אויסנאַהם, אָרגאַניזירונג פון קאָנטראָל איבער דער קאָמערציעלער אַוויאַציע און די שאַפונג פון אַן אינטערנאַציאָנאַלער לופט-אַרמעע אַלס פּאָליציי־אישע קראַפט.

די יעניגע וועלכע זענען איהם גרייט פאָרצוואַרפען, אַז ער איז אַ פאַנטאַסט, ענטפערט פּיער קאָט, אַז ער האָט זיין פּלאַן פאָרגעלייגט אויף דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. געגען דעם זענען געווען די פאָרטרעטער פון ענגלאַנד. אָבער פון דעמאָלט אָן איז אין ענגלאַנד פאָרגעקומען אַ בעדייטענדיגע ענדערונג אין די אַנשויאונגען, און עס איז נאָך נישט בעוואוסט, צי וועט ענגלאַנד אויך איצט זיין געגען דעם פּראָיעקט אָדער נישט.

נייע ישועות פאַר די ארבייטס-מענשען

דער פּראָיעקט פון די סאָציאַלע פאַרזיכערונגען

אינ'ם פאַרניכטונגס-פּראָצעס פון די זעלבסט-פאַרוואַלטונגס-אָרגאַנען אין פּוילען זענען אויך נישט אויסגעמיטען געוואָרען די קראַנקען-קאַסעס און אַנדערע אינסטיטוציעס פון סאָציאַלער הילף.

אַ פּאָר אָפיציעלע ציפערן קאָנען עדות זאָגען איבער דעם. אינ'ם יאָהר 1932 האָבען די הכנסות פון די קראַנקען-קאַסעס בעטראָפען: 193 מיליאָן זל. פון דעם סכום זענען פאַר מעדיציני־שער הילף פאַרוואַנדעט געוואָרען 49 מיליאָן זל., פאַר „זאַשילעק" 27 מיליאָן זל., פאַר אַדמיניסטראַציע און אַנדערע הוצאות 38 מיליאָן זל.

דער אַרבייטסלאָזער-פאָנד האָט אין יאָהר 1932 פאַרטיילט אונטערשטיצונג אין דער הויך פון 70 מיליאָן זל. און אינ'ם יאָהר 1933 ווען די אַרבייטסלאָזיגקייט איז בעדייטענד גרעסער געווען נאָר 26 מיליאָן זל., אין דער זעלבער צייט האָבען די הוצאות פון דעם פאָנד אינ'ם יאָהר 1932 אויסגעמאַכט 9 פּראָצ. און אינ'ם יאָהר 1933 17 פּראָצענט.

די אויסגערעכנטע ציפערן בעווייזען קלאָר די ווירטשאַפט אין די דערמאָנטע אינסטיטוציעס.

איז דאָס נאָך ווייניג געווען, האָט מען געשאַפען די אָזיגערופענע „אוסטאַווא סצאַלעניאָוואַ" וועלכע איז געווען אַ ווייטערער עטאַפּ פון פאַרניכטונג פון די סאָציאַלע פאַרזיכערונגען. אין דערזעלבער צייט, ווען די אַרבייטערשאַפט האָט נעמוזט צאָהלען פאַר מעדיצינישער הילף אין די קראַנקען-קאַסעס האָט מען די פאַבריקאַנטען געשענקט אַ טייל פון זייערע חובות, וועלכע זיי האָבען געדאַרפט בעצאָהלען דער קראַנקען-קאַסע פאַר די פאַרזיכערטע אַרבייטער.

ווייזט אויס, אַז דער „גלייכגעשאַלטונגס-פּראָצעס" איז נאָך נישט פאַרענדיגט, אַז דער ענדציל איז צו פאַרמיאוסען אין די אויגען פון דער בעפעלקערונג איהרע אינסטיטוציעס פון ערשטער הילף. אַ מיטעל דערצו איז די צוגרייטונגס-אַרבייט אין מיניסטעריום פאַר סאָצ. הילף.

דער נייער פּראָיעקט זעהר פאַראויס אַ רייה „פאַרבעסערונגען", פון וועלכע די וויכטיגסטע זענען:

1) די צוואַנגס-פאַרזיכערונג איז נאָר נוגע מענשען, וועמענס חודש-פּענסיעס בעטרעפען ווייניגער פון 500 זל.

2) אָנשטאָט וואָס די ביז-איצטיגע אָפּצאָהלען פלעגען גענומען ווערען אין איין דריטעל ביי די אַרבייטער און אין צוויי דריטעל ביי די אַרבייטס-געבער, וועט פון היינט אָן איינגעטיילט ווערען דער אָפּצאָהל 50 פּראָצ. ביי די אַרבייטער און 50 ביי די בעלי-בתּים.

3) רעכט צו רענטע האָבען נאָר אַרבייטער, וועלכע האָבען געענדיגט דאָס 65 לעבענס-יאָהר און זענען אַרבייטס-אומפעהיג.

4) אוניפיקאַציע פון פיזישע און גייסטיגע אַרבייטער.

אין ליכט פון דעם ביז איצט אויסגערעכנטען בילדעט דער פּראָיעקט אַ גרויסע עוולה פאַר די גייסטיגע אַרבייטער, פאַרזיכערטע אין זופּו, וועלכע צאָהלען שוין זייט יאָהרען פאַרזיכערונגס-רענטע און וועלכע עס דראָהט, אַז אין פאַל פון דער גאָוועליזאַציע זאָלען זיי פאַרלירען זייער רענטע-רעכט, הגם זיי האָבען געצאָהלט לאַנגע יאָרען פאַרזיכערונגס-ראַטעס.

ווייטער זעהט פאָר דער פּראָיעקט:

5) בעגרעניצען די הילף אין פאַל פון קראַנקהייט דורך רעדוצירען די מעדיצינישע הילף פון אַ טייל פון די פאַרזיכערטע משפּחות, אָפּשאַפען די צוגאַב-זאַשילקעס פאַר דער משפּחה פון'ם אַרבייטסלאָזען אין דער צייט ווען ער נעמט אָזעלכע.

6) צו בעפרייען די אַרבייטס-געבער פון אַ טייל הוצאות פאַר פאַרזיכערונגען און אומגליקס-פאַלען (ביז איצט האָבען געמוזט אַזאַ פאַרזיכערונג צאָהלען נאָר די אַרבייטס-געבער, איצט וועלען אַ העלפט מוזען צאָהלען די אַרבייטער).

7) די הויך פון דער הילף פון די „אובעזפּיעטשאַלניעס" וועט זיין אַ בעוועגליכע ד. ה. אַז יעדעס יאָהר וועט דער מיניסטער בעשטימען די הויך אָפּהענגיג פון'ם מאַטעריעלען צושטאַנד פון די קאַסעס.

8) אויב אַ נישט פאַרזיכערטער אַרבייטער וועט נישט אָנמעלדען דער אובעזפּיעטשאַלניע, אַז דער בעל הבּית האָט איהם נישט פאַרזיכערט, וועט ער פאַרלירען דאָס רעכט פון דער הילף. דער דאָזיגער פּראָיעקט וועט זיכער ווערען אויסגענוצט דורך די אַרבייטס-געבער, וועלכע וועלען זייערע אָנגעשטעלטע ביים אויפנעמען שטעלען אַלס בעדינגונג: נישט אָנמעלדען איהם אין דער אובעזפּיעטשאַלניע.

צום סוף זעהט פאָר דער פּראָיעקט דאָס פאַקטישע אָפּשאַפען פון דעם רעשט וואַהל-רעכט אין די פאַרזיכערונגס-קערפּערשאַפטען, וועלכע עס האָט איבערגעלאָזט די „אוסטאַווא סצאַלעניאָוואַ". ביי דער לייטונג פון דער אובעזפּיעטשאַלניע וועלכע וועט זיין אַ נאָמינירטע דורכן מיניסטעריום וועט זיין אַ בייראַט מיט אַ בעראַטונגס-רעכט.

דער פּראָיעקט איז נאָך נישט קיין גאַנצער, ווייטערע פּרטים וועלען ערשט בעקאַנט ווערען. פון דעם אָבער, וואָס עס איז ביז איצט בעקאַנט, איז קלאָר, וואָס עס איז דאָ צו ערוואַרטען פון דער נייער ישועה פאַר דעם אַרבייטס-מענש. (דפ)

נ'ייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נ'ייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג
6
כו
אלול תרצ"ד

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 4.53
זון-אונטערגאנג 6.17

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

(2) היינט, דאנערשטאג, דעם 6 סעפטעמבער דארפען זיך אין מיליטער-ביורא ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פעטריקאווער 165) שטעלען די מענער פון יאהרגאנג 1916, וועלכע וואוינען, אויפן שטח פון 2 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

פון A ביז N איינשליסליך.

און די וואס וואוינען אויפן שטח פון 8 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E F G

מארגען, פרייטאג, דעם 7-טען סעפטעמבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

O ביז Z איינשליסליך.

און פון 8-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

H Ch I J K L Ł M

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 15 סעפטעמבער וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 1 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראוועס פון יאהרגאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראוועס פון עלטערע יאהרגענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב די האבען דערהאלטען באמטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאט-שער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

דעם 28-טען סעפטעמבער וועט אין דעמזעלבען לאקאל ווידער אמטירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 2, צו וועלכע ס'דארפען זיך אויך שטעלען די דערמאהנטע קאטעגאריעס פאבאראוועס, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אהער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

וואס עס איז פארגעקומען אויף דער זונטאג'דיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

בריף אין רעדאקציע פון דאזאר מ. ה. רומקאווסקי

אין צוזאמענהאנג מיט'ן באריכט אין „נייעם פאלקסבלאט" וועגען דער זונטאגדיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, בעט איך מיר צו ערלויבען דעם דאזיגען באריכט צו דערגענצען, איך רעכן אז מיין דערגענצונג וועט זיין זעהר כאראקטעריסטיש פאר דער טעטיגקייט פון דער אגודה-שער מעהרהייט אין דער קהלה-פערוואלטונג און וועגען דעם „פאמיליען-סכסוך" וועלכער קומט דארט פאר.

אזוי ווי דער פרעזעס מינצבערג האט געעפענט די זיצונג האב איך אנגעפרעגט, צי זענען אמת די קלאגען, וועלכע געהען ארום אין שטאט, אז פרעזעס מינצבערג האט אפגענומען ביים וויצע-פרעזעס בערגער די פרעזעסור פון דער סאציאלער הילף-קאמיסיע און איז אליין דארט געווארען פרעזעס און אויב דאס איז אמת, פארוואס איז דאס געשעהן?

דערויף האט מיר געוואלט ענטפערן וויצע-פרעזעס בערגער, אבער איהם האט איבערגעכאפט פרעזעס מינצבערג, ערקלערענדיג, אז די „קלאגען זענען נישט אמת". דער „אמתער אמת" איז אבער ארויסגעקומען דעמאלס ווען דאזאר פליוואצקי האט אינטערפעלירט וועגען פאלגענדען ענין:

א חסידישען יוד, א גערער חסיד פון שטיבעל אויף פולנאצנא גאס האט געדראהט אנ'עקסמיסיע, ער האט זיך געווענדעט צו דער קהלה און די סאציאלע הילף-קאמיסיע האט פאר איהם בעשטימט 50 זל., כדי איהם אפצוראטעווען פון דער עקסמיסיע. דערוייל האבען זיך מענשען אריינגעמישט אין דעם ענין. דער יוד איז נישט עקסמיטירט געווארען, נאר עטליכע חסידים האבען פון זייער טאש געוואלט געבען 150 זל. און צוזאמען מיט 50 זל. פון דער קהלה זאל מען פאר דעם יודען קענען דינגען א נייער דירה. ווען מען איז וועגען דעם ענין געקומען צום פארזיצער פון דער סאציאלער הילף-קאמיסיע ה' הענעך בערגער, האט דער לעצטער ערקלערט, אז ער וועט די 50 זל. נישט אויסצאהלען, ווייל זיי זענען בעשטימט געווארען אפצוראטעווען דעם יוד פון דער עקסמיסיע, היות אבער ווי דער יוד וויל זיך דינגען א נייע דירה, וועט ער איהם קיין געלד נישט געבען. דאס איז געווען די אנפראגע פון דאזאר פליוואצקי און ער האט געפאדערט אנ'ענטפער, פארוואס דאס איז אזוי געשעהן.

דא איז פרעזעס מינצבערג געווארען שטארק אויפגערעגט און דאס האט איהם געגעבען די געלעגענהייט צו האלטען א גרויסע בעשולדיגונגס-רעדע געגען דער טעטיגקייט פון דער סאציאלער הילף-קאמיסיע. פרעזעס מינצבערג האט מעהר-ווייניגער געזאגט פאלגענדעס:

— כ'האב געוואוסט, אז אויף דער היינטיגער זיצונג גרייט זיך אנ'אנגריף געגען מיר, נאך דער אונשולדיגער אנפראגע פון דאזאר רומקאווסקי איז געקומען די אנפראגע פון דאזאר פליוואצקי. דער ענין מיט דעם יוד, דעם גערער חסיד איז לויט מיין מיינונג ספעציעל אזוי ערלעדיגט געווארען, כדי מען זאל מיך קענען אנגרייפען. איצט זאג איך, אז ס'איז אמת, דאס איך האב איבערגענומען דעם פארזיץ פון דער סאציאלער הילף-קאמיסיע, ווייל איך מוז דארט סאנירען די טעטיגקייט, דארט בעקומען שטיצע נאר „אייגענע" יודען, סתם יודען קענען נישט בעקומען. אין דער צייט ווען שוין זייט 4 חדשים נעהמט מען נישט אן קיין ביטעס אין דער סאציאלער הילף-קאמיסיע, זענען דאך דארט פאראן 120 ביטעס פון אייגענע מענשען, די ביטעס זענען געווים צו הער בערגער פריינדעפלויגען דורכן פענסטער, די דאזיגע טעטיגקייט מוז סאנירט ווערען, אזוי קען איך נישט ארבייטען.

כדי נישט אויסצודריקען קיין פולשטענדיגען אונצוטרוי-וואטום דעם ה' בערגער, האט דאזאר רוס פארגעלעגט, מ'זאל וועהלען א קאמיסיע פון דריי פערזאן, וועלכע זאל ערלעדיגען אלע דרינגענדע ענינים פון דער סאציאלער הילף-קאמיסיע אזוי איז דער ענין ערלעדיגט געווארען איך האלט אבער, אז דאס איז, א אונצוטרוי-וואטום.

איך האב דאן פארגעלעגט, אז איך זאל אריין אין דער קאמיסיע, ווייל מיר איז שוין לאנג בעקאנט, אז די טעטיגקייט, איז נאר פאר „אייגענע" מענשען און נישט סתם-יודען. מיין קאנדידאטור איז אפגעווארפען געווארען, געגען מיר האט אויך געשטימט דער פערטרעטער פון די „אונפארטייאישע" דאזאר רוס.

ביי דער דאזיגער געלעגענהייט איז כדאי אנצוווייזען, אז דאזאר רוס איז געוועהלט געווארען אין דער קהלה-פערוואלטונג מיט ציוניסטישע שטימען (איך בין געווען געגען דעם) בתנאי, אז אויב מ'וועט צולאזען די אפאזיציע אין קאמיסיע זאלען ביידע איך און דער אונפארטייאישער אריין אין די קאמיסיעס, אויב די מעהרהיים וועט נאר וועלען צולאזען, איינעם פון אונז זאל קיינער דעם מאנדאט נישט אננעהמען.

דאזאר רוס פיהרט זיך אבער אנדערש, ער געהט נאך דער „אגודה" אין יעדען פרט און כדי זיך נישט צו פערראטען, אז ער דינט דער „אגודה" קומט ער בכלל נישט אויף די ראט-זיצונגען; אויף די פערוואלטונגס-זיצונגען שטימט ער אין אלע פראגען מיט דער „אגודה".

איך ערקלעהר דעריבער פאר דער יודישער בעפעלקערונג, אז איך געהער נישט צו די דאזאגעס, וועלכע זאלען עפיס אויסווייגען, אדער אויסבעטען, איך וויל אויסקעמפען און ביי דער איצטיגער לאגע, וועט די יודישע בעפעלקערונג אליין מודה זיין, איז דאס נישט נאר שווער, נאר אפילו אונמעגליך.

איך דאנק אייך חשובער הער רעדאקטאר פארן אפדרוקען מיין בריף און פערבלייב

מיט דרך-ארץ

מרדכי חיים רומקאווסקי

מיטגליד פון דער יודישער קהלה-פערוואלטונג אין לאדז

פ. ס. ס'איז נישט ריכטיג, אז ביי דעם ענין פון דער קראנקער חלוצה האב איך אנגערופען דעם נאמען פון הרב טריסטמאן וואס מ'דארף אויסהערען אלס עדות, דעם דאזיגען נאמען האט אנגערופען דער וויצע-פרעזעס בערגער.

האטעל-בעזיצער פערלאנגען צו פערקלענערן דעם לאקאל-שטייער

(2) דער פערבאנד פון די האטעל-בעזיצער האט זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל צום מאגיסטראט וועגען פערקלענערן דעם לאקאל-שטייער פון די האטעלען.

אין דעם מעמאריאל ווערט געזאגט, אז צוליב דעם הויכען לאקאל-שטייער, איז די פרעקווענץ זעהר א שוואכע. די געסט בענוצען זיך מעהר מיט מעבלירטע צימערן, און מיידען אויס די האטעלען.

וואך פון דער פאלקס-שול אין לאדז

(א) פון 2-טען ביז 8-טען אקטאבער וועט אין לאדז ארגאניזירט ווערען „א וואך פאר דער פאלקס-שול".

מ'וועלען פארקומען פארלעזונגען, גאסען-צוגען און אקאדעמיעס, אויף וועלכע ס'וועלען אנטיילנעהמען די שול-קינדער און זייערע עלטערן.

Dr. Z. Henrykowski

ספעציאל ארצט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

פיעטריקאווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אן פון 8 - 11 און פון 6—9 אווענד.

פאר פרויען א ספעציעלער וואַרטע זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען.

זאל „פילהארמאניע"

נארוטאוויטשא 20, טעל. 213-84.

נישט מעהר, ווי נאך 4 טעג!

פאר'ן אפפאהרען קיין ווארשא

לעצטע גאסטשפילן פון טעאטער

„אראט"

קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן.

היינט, דאנערשטאג, 9.15 א זייגער אוונט

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. ערשטע רייה

לכבוד דעם הייליגען בים-באם!

20 נייע נומערן. — רעזשיסירט פון ש. דזשיגאן און י. שומאכער.

קאנפעראנסיער: וול. גאדיק.

מוזיק-לייטונג: הערץ רובין. דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטוס.

ביהנע-לייטונג: בער שווארצשטיין. אדמיניסטראטיווע לייטונג: מאטל האן.

לאדזער ארבייטער-דעלעגאציע אין ארבייטס-מיניסטעריום

וועלען היינט אינטערווענירען וועגען עפענטליכע ארבייטען און אונטערשטיצונגען

(2) נעכטען, 7,03 פריה איז פון דער קאלישער באהן אפגעפאהרען א דעלעגאציע מיט פארשטעהער פון די פאראיינען „פראצא" ז. ז. קארטעל, כ.ד. און פ.פ.ס. ג. פראקציע. די דעלעגאציע וועט היינט אויפגענומען ווערען ביים מיניסטער פאטשארקאווסקי, וואו זיי וועלען אינטערווענירען וועגן פערברייטערן דעם פאנד פאר די עפענטליכע ארבייטען און אויך פערלענגערן די ארבייטען אויף ווינטער אויף וויפיל די אטמאספערישע בעדינגונגען וועלען דאס דערלויבען.

די דעלעגאציע וועט אויך אינטערווענירען אין צענטר. ארבייטס-פאנד וועגען פערגרעסערן די אונטערשטיצונגען.

די דעלעגאציע קומט מארגען צוריק קיין לאדז.

געפאהר, אז גאנץ שייבלערס פאבריק זאל פערשטרייקען

(2) דער שטרייק אין דער פירמע שייבלער און גראהמאן איז געבליבען שטעהן אויף א טויטען פונקט. ס'איז איצט פערהאן א געפאר, אז די גאנצע פאבריק זאל אפגעשטעלט ווערען.

נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פאבריקס-דעלעגאטען. ס'איז בעשלאסען געווארען, אז אויב די דירעקציע וועט נישט ענדערען איהר בעציהונג צו די ארבייטער פון דער נייער וועבעריי, וועט אויסברעכען א שטרייק אין אלע אפטיילונגען פון שייבלערס פאבריקען. די אינטערווענץ פון ארבייטס-אינספעקטאר האט דערווייל נים געהאט קיין פעולה, די דירעקציע האט זיך אפגעזאגט צו קומען צו א קאנפערענץ.

איז די יוד. ימים-טובים וועלען נישט אויסגעפיהרט ווערען קיין שטייער-עקזעקוציעס

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האבען די פינאנץ-אמטען אין לאדז נעכטען בעקומען א פעראָרדנונג פון דער פינאנץ-קאמער וועגען אנווענדען הנחות בנוגע די יודישע שטייער-צאהלער אין די יום-טוב-טעג.

אין די דאזיגע טעג וועלען נישט געמאכט ווערען קיין זאיענטשעס און ליציטאציעס אויף שטייער-חובות.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59 אנטאניצוויטש (פאביאניצקא 50).

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

נעהמט אן פון 8–12 בייטאג און פון 4–9 אוונט.

די יודישע שול, די יודישע עלטערן, און דאָס יודישע קינד

אַ שמועס מיט'ן נייעם דירעקטאָר פון צווייטען יודישען גימנאַזיום דר. ז. עלענבערג

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָט די פערוואַלטונג פון דער „געזעלשאַפט צו גרינדען יודישע שולען" אָנפערטרויט דעם אַמט פון דירעקטאָר פון צווייטען יודישען גימנאַזיע דעם בעקאַנטען פּעדאַגאָג, פּובליציסט און געזעלשאַפטליכען טוער ד"ר ז. עלענבערג.

מיר האָבען געפינען פאַר נויטיג, נאָכדעם ווי ד"ר עלענבערג האָט איבערגענומען זיין אַמט, צו האָבען אַ געשפּרעך מיט איהם וועגען מצב פון יודישען שול־וועזען.

— ס'איז שוין 2 וואָכען נאָכ'ן אָנהויב פון שול־יאָהר, — האָט אָנגעהויבען ד"ר עלענבערג, — און די יודישע עלטערן פיהלען שוין די פריידען און ליידען פון זייערע קינדער אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערעפענונג פון שול־יאָהר. די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז ליידער אַזעלכע, אַז סיי די עלטערן און סיי די געזעלשאַפטליכע טוער אויפ'ן געביט פון שול־וועזען, האָבען נישט די מעגליכקייט צו פערווירקליכען זייערע וואונשען, וועלכע זיי טראָגען טיף אין הערצען.

דאָ ליידער מוז מען שוין פעסטשטעלען איין ערשיינונג, וואָס איז פון יודישען שטאַנדפּונקט צו בעדויערען, הגם זי איז פערשטענדליך. די עלטערן וואָס קענען נישט צאָהלען קיין שכר־לימוד זענען געצוואונגען צו שיקען זייערע קינדער אין די „פּאָוושעכנע" שולען, וואו זיי בעקומען אַבסאָלוט נישט קיין שום יודישע ערציהונג. דאָס איז די גרעסטע זאָרג, סיי פאַר די עלטערן, סיי פאַר די, וועלכע פערנעהמען זיך מיט יודישע שול־פּראָבלעמען. דערביי זעהען מיר אָבער, אַז נאָכן שטראָם געהען אויך אַזעלכע עלטערן, וועלכע וואָלטען געקענט — אויב זייער יודישקייט וואָלט ביי זיי געווען אַזוי שטאַרק ווי אַמאָל — גובר זיין די מאַטעריעלע שוועריגקייטען, אַמאָל איז שכר לימוד געווען אַ הייליגע פליכט פון יעדען פאָטער, דאָס ביסען פון מויל, אַבי צו קענען דעם קינד געבען די ערציהונג, צו וועלכער דער פאָטער האָט געשטרעבט. היינט געהט מען אויפן וועג פון קלענסטען ווידערשטאַנד, אָהן צו פערטראַכטען זיך ווי גליטשיג דער דאָזיגער וועג איז. ס'איז דעריבער די פליכט און אויפגאַבע אויפמערקזאַם צו מאַכען די יודישע עלטערן, וועלכע וואַרפען מיט אָפענע אויגען זייערע קינדער אין די אָרעמס פון אַסימילאַציע. ס'איז מער פאַלען, די יודישע עלטערן מוזען ברענגען מאַטעריעלע קרבנות, אויב זיי ווילען דערציהען זייערע קינדער אַלס יודען.

אָבער דאָס איז נישט גענוג. די עלטערן, וואָס געבען אריין זייער קינד אין שול, מוזען אויך וואַרגען דערפאַר, אַז די שול זאָל געבען יודיש וויסען אין אַ ברייטען מאַסשטאַב, בפרט היינט, ווען די גאַנצע יודישע געזעלשאַפט איז נישט נאָר אידעאָלאָגיש, נאָר אויך מיט דער גאַנצער עקזיסטענץ, אַלץ מעהר פערבונדען מיט ארץ ישראל, וואו מיר זעהען אַ צוקונפט פאַר אונזער אויפוואַקסענדיגען דור.

אַ יודישע שול, וועלכע גיט נישט קיין אמת'דיגע נאַציאָנאַלע ערציהונג, וועלכע גיט נישט קיין העברעאיש וויסען אין אַ גענוגענדער מאָס, וועלכע גיט נישט קיין קענטניש וועגען ארץ־ישראל־ווירקליכקייט, פערדינט נישט אויף דעם נאָמען יודישע שול.

— און ווי זעהט אויס דער ענין מיט די מיטעל שולען? — האָבען מיר ווייטער געפרעגט.

— מיר שטעהן שוין אין צווייטען יאָהר פון איינפיהרען דאָס נייע שול געזעץ. די מיטעל שולען האָבען איצט געעפענט שוין דעם צווייטען קלאַס לויט דעם נייעם געזעץ. איך וויל אויפמערקזאַם מאַכען אויף אַנ'ענין, וואָס איז נאָך ווייניג בעקאַנט דער יודישער עפענטליכקייט, אַז דאָס נייע שול־געזעץ איז אויך פון יודישען שטאַנדפּונקט ווערט צו בעגריסען.

לויט דעם נייעם געזעץ וועלען די אַבסאָלווענטען פון 4 גימנאַזיאַל־קלאַסען (אַמאָליגע 6) האָבען די מעגליכקייט, אָדער צו ענדיגען דערמיט זייער אַלגעמיינע בילדונג, אָדער — וואָס איז וויכטיגער — לויט זייער ווילען און נייגונג איבערצוגעהן אין די ליצעאומס, וואָס מאַכט אָפען דעם וועג אין די אוניווערזיטעטען אָדער אריינגעהן אין אַ פאַך־שול, הגם שוין נאָכ'ן ענדיגען אַ פּאָוושעכנע שול איז שוין פערהאַן די מעגליכקייטען צו לערנען אין אַ פאַך־שול, אָבער איך וויל אונטערשטרייכען, אַז אויפ'ן יסוד פון אונזער לאַנגיעהריגער ערפאַהרונג און בעאָבאַכטונגען פון יודישען יוגענדליכען, פון זיין פּסיכאָלאָגיע, אויך פון שטאַנדפּונקט פון דער יודישער ווירקליכקייט איז נישט געוואונשען אַז שוין 12–13 יעהריגע קינדער זאָלען לערנען אין אַ פאַך־שול און דאָס צוליב פאָלגענדע טעמים: ערשטענס איז פאַר'ן יודישען קינד דאָס קוואַנטום אַלגעמיינע וויסען פון דער פּאָוושעכנער שול אונבעדינגט צו ווייניג. מיר האָבען תמיד געשטרעבט צו מעהר בילדונג, אַלזאָ דאָס ענדיגען אַ מיטעל־שול, ווייניגסטענס 4 קלאַסען איז אונבעדינגט נויטיג פאַר יעדען יודישען קינד, פון שטאַנדפּונקט פון אַלגעמיינער בילדונג און פון יודישער בילדונג. ס'מוז אריינדרינגען אין בעוואוסטזיין פון אַלע יודישע עלטערן, אַז אַ יודישע מיטעל־שול איז אַ נויטווענדיגקייט, אויב זייערע קינדער זאָלען נישט בלייבען קיין עם־הארצים סיי פון אַלגעמיינעם, סיי פון יודישען שטאַנדפּונקט.

צווייטענס וועט נאָר די פאַך־בילדונג, וועלכע מ'וועט בעקומען אין העכערע פאַך־שולען (בעריופס־ליצעאומס) געבען דעם יודישען קינד די מעגליכקייט פון שאַפען זיך אַזעלכע ווירטשאַפטליכע עקזיסטענצען, וועלכע זאָלען זיי גאַראַנטירען זעלבסטשטענדיגקייט און גרעסטערען מאַטעריעלען נוצען.

דער טייל פון דער יוגענד ווידער, וועלכער וועט זיך וועלען אָפּגעבען אינטעלעקטועלע בערופען, וועלען בעזוכען די אַלגעמיינע ליצעאומס און דאַן די אוניווערזיטעטען. מיר אַלס יודען זענען פעראינטערעסירט אין דעם דיפערענצירונגס־פּראָצעס, וועלכער וועט איצט מוזען פאָרקומען. דאַן וועט זיך נישט די גאַנצע יוגענד ווידמען איין בערוף און שאַפען אַנ'איבערפּראָדוקציע, דאָס אַלץ איז אָבער גערעדט געוואָרען בתנאי, אַז מיר וועלען האָבען אַזעלכע פאַך־שולען וועגען וועלכע איך האָב גערעדט.

די געזעלשאַפט פאַר יודישע שולען אין לאָדז, וועלכע פיהרט 3 יודישע גימנאַזיעס, פערנעהמט זיך שוין אַ לענגערע צייט מיט דעם דאָזיגען פּראָבלעם און ס'איז שוין אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס צו עפענען אַ פאַך־ליצעאום פאַר די, וועלכע וועלען נאָכן ענדיגען פון 4 גימנאַזיאַל קלאַסען (פריהער 6) זיך ווידמען אַ פאַך. די דאָזיגע פאַך־שולען, פּונקט אַזוי ווי די איצטיגע גימנאַזיעס, וועלען אויסער פאַך־געגענשטאַנדען ארומנעהמען יודישע לימודים און העברעאיש און ווירטשאַפטליך=פּראָפעסיאָנעלע פאָרבערייטונגען סיי פאַר דעם היגען ווירטשאַפטליכען לעבען און סיי פאַר ארץ־ישראל. זעלבסטפערשטענדליך וועט לייכטער אָנקומען דער בעזוך אין די דערמאָהנטע פאַך־שולען פאַר די, וועלכע זענען פון ערשטען פּאָוושעכנעם קלאַס, שילער פון די איצט־עקזיסטירענדע געזעלשאַפטס־גימנאַזיעס.

וואָס פאַר אַ נייע פּראָיעקטען האָט איצט די געזעלשאַפט פאַר יודישע שולען?

— מיר טרעטען צו צו בויען אייגענע געביידעס אויף דעם אימפּאָנירענדען פּלאַץ אַ קעגען דעם העלענאָוו, וועלכען די געזעלשאַפט בעזיצט שוין פון לאַנג, די בוי־פּראָיעקטען זענען שוין פערטיג און די אַרבייטען וועלען זיך באַלד אָנהויבען, די נייע בנינים וועלען געבען מעגליכקייטען פון נייע אַרבייטען. מיר האָפען, אַז די יודישע געזעלשאַפט אין לאָדז וועט מיט פרייד אויפנעהמען די דאָזיגע ידיעה, ווייל די בנינים, וועלכע וועלען ענטשטעהען וועלען האָבען אַ גרויסע מאָראַלישע בעדייטונג פאַרן לאָדזער יודענטום און וועלען זיין יודישע רעפּרעזענטאַטיווע בנינים, וואָס זענען בכלל אין לאָדז נישט פערהאַן.

מיר האָבען שוין אין היינטיגען יאָהר זיך צוגעפּאַסט צו די נייע בעדינגונגען און איינגעפיהרט פון ערשטען גימנאַזיאַל=קלאַס אנשטאָט דייטש — ענגליש, וואָס איז אויפגענומען געוואָרען דורך די עלטערן מיט גרויס צופרידענהייט. וואָס נוגע מיין פּערזאָן — ענדיגט דער חשוב'ער דירעקטאָר, — האָב איך מיט גרויס צופרידענהייט איבערגענומען דעם אַמט פון דירעקטאָר אין דער צווייטער גימנאַזיע, וואָס איז מיר אָנפערטרויט געוואָרען דורך דער געזעלשאַפט פאַר יודישע שולען. דעם דאָזיגען אַמט האָט לאַנגע יאָהרען בעקליידעט מיין פריינד, דער פערדינסטפולער פּעדאַגאָג און עסקן דיר. ריגער. איך וויל פאָרטזעצען די שעהנע טראַדיציע, וואָס ער האָט איינגעפיהרט אין דער גימנאַזיע און איך האָף, אַז מיט דער מיטהילף פון מיינע קאָלעגען־לעהרער און עלטערן וועט מיר געלונגען אויסצופיהרען דעם פּראָגראַם, וועלכען איך האָב מיר געשטעלט.

י. ד.

ענגלאַנד געהעכערט דעם צאָל אויף טעקסטיל־סחורות, עסטלאַנד האָט פערקלענערט

(אג) אין שייכות דערמיט, וואָס עס איז געשלאָסען געוואָרען אַ האַנדעלס־טראַקטאַט מיט פראַנקרייך, האָט ענגלאַנד געהעכערט דעם צאָל אויף גאַרן פון נאַטירליכער זייד. פון קינסטליכע זייד אויף זייד אָפּפאַל, אויף סחורות פון נאַטירליכע זייד ווי אויך אויף געמישטע סחורות. די צאָל־העכערונג וועט נישט האָבען קיין איינפלוס אויף דעם פּוילישען טעקסטיל־עקספּאָרט אין דאָזיגען לאַנד, ווייל ווי בעוואוסט עקספּאָרטירט פּוילען קיין ענגלאַנד נישט קיין זיידען־אַרטיקלען, נאָר הויפּטזעכליך קאָנפעקציע ווי אויך וואָלענע און באַוועלנע סחורות.

להיפוך צו ענגלאַנד האָט עסטלאַנד נאָכ'ן שליסען אַ האַנדעלס=טראַקטאַט מיט ענגלאַנד פערקלענערט דעם צאָל אויף אַ רייה טעקסטיל־אַרטיקלען, צווישען אַנדערע איז פערקלענערט געוואָרען דער צאָל אויף באַוועל־גאַרן אין ראָלקעס, געבלייכטע באַוועל=סחורות, מערצעריזירטע שטאָפען און אויף סחורות פון קינסטליכע זייד.

הגם די ביזאיצטיגע בעציהונגען צווישען דער פּוילישער טעקסטיל־אינדוסטריע און עסטלאַנד זענען נישט געווען קיין גרויסע, עס זענען עקספּאָרטירט געוואָרען נישט קיין גרויסע סכומים וואָלענע סחורות, דאַרף מען אָבער ערוואַרטען, אַז דער פערקלענערטער צאָל אויף די פערשידענע טעקסטיל סחורות, וועלען בעוועגען די פּוילישע עקספּאָרטערען צו פערגרעסערען דעם עקספּאָרט קיין עסטלאַנד.

ענטלאָפען און איבערגעלאָזען אַ פרוי מיט 5 קינדער

ווער ווייסט וועגען דעם ענטלאָפענעם?

ווער ווייסט עפּיס וועגען דעם 43־יעהריגען שניידער יעקב גירענבערג, וועלכער איז מיט 3 וואָכען צוריק אוועק פון דער היים און איבערגעלאָזען אַ פרוי מיט 5 קינדער און אַזוי ווי אַ שטיין אין וואַסער אריין?

יעקב נירענבערג איז אַ גוטער שניידער, לעצטענס האָט ער נישט געהאַט קיין אַרבייט און געליטען צוזאַמען מיט זיין פרוי און 5 קינדער. דער ווירט פון זאַקאָנטנאַ 66 האָט דערפון נישט געוואָלט וויסען און האָט ארויסבעקומען אַנ'עקסמיסיע אויף נירענבערג'ן. דער שניידער האָט דעריבער געטצה'ט זיין ווייב, אַז זי זאָל פערקויפען דאָס ביסעל זאַכען און ער וועט שוין געפינען ערגיץ־וואו אַ דירה צו וואוינען. די פרוי האָט זיך צו דעם געלאָזען צורעדען און פערקויפט די זאַכען פאַר... 40 זל. אנשטאָט צו דינגען אַ דירה, איז אָבער נירענבערג אוועק פון דער היים און מעהר נישט צוריק געקומען, ווי מענשען האָבען דערצעהלט האָט מען איהם לעצטענס געזעהען אין דער געגענד פון בענדין ביז קאַטאָוויץ. זיין פרוי און קינדער ליגען אויפן גאַס און געהען פשוט אויס פון נויט.

צופעליג אויסגעשאָסען און זיך דער'הרג'עט אויפ'ן אָרט

(2) אַ שרעקליכער פאַרפאַל איז עהערנעכטען פאָרגעקומען אויפ'ן שאָסע נעבען קאָנין. מיט'ן שאָסע איז געפאָהרען אַ בריטשקע, אין וועלכער ס'איז געזעסען דער פערוואַלטער פון גוט זשיכלין צדאַמסקי מיטן פאַראַבעק זשאַלאַ. אויף דער בריטשקע האָבען זיך געפונען עטליכע ביקסען צו פּאָלאָוואַניע.

צוליב אונפאָרזיכטיגקייט האָט זשאַלאַ ארויפגעטרעטען אויף אַ ביקס, וועלכע האָט אויסגעשאָסען און דער'הרג'עט זשאַלאַן אויפ'ן אָרט.

אַ „מלחמה" צוליב אַ 6־יעהריג מעדעלע

4 אוואַנטוריסטען בעקומען 7 יאָהר תפיסה

אויף לוטאָמיערסקאַ 69 האָט זיך דעם 1=טען אַפּריל ד. י. אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע אוואַנטורע, וואו עטליכע לאָקאַטאָרען און 2 פּאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

געשעהען איז עס צוליב אַ קינד. אַ 6=יעהריג טעכטערל פון דעם איינוואוינער אַסמולסקי. אַ שכנטע יאַנאַס האָט דעם קינד אַ קלאַפּ געגעבען, איז צוערשט געקומען צו אַ מחלוקה צווישען די ווייבער. שפּעטער זענען געקומען צו הילף די מענער, די מענער צוהילף זענען געקומען שכנים. מען האָט זיך געגענזייטיג „שטעכעלירט" מיט קנייפּלעך און מיט אַנדערע טעמפּיגע מכשירים, ווי: לאָפּאַטעס ווידלעס, העק, האַק מעסערס, דרענגער און אַנדערע כלי זין.

ביני לביני איז אָנגעקומען דער פּאָליציאַנט גאַוואַקאָווסקי, האָט מען איהם אויך מכבד געווען, ערשט אַז ס'זענען אָנגעקומען עטליכע פּאָליציאַנטען, זענען די חברה לייט געוואָרען נאָכגיביגער, און האָבען זיך געלאָזט צורעדען מיטצוגעהן אין קאָמיסאַריאַט.

קומענדיג אין קאָמיסאַריאַט, האָט איינער פון די לוסטיגע חברה'ניקעס, אַ געוויסער קאָוואַל, געכאַפּט אַ שווערען אַש בעכער און איהם אַ שליידער געטון דעם דיזשורנעם פּאָליציאַנט וואַטשאַק און איהם אויפגעשפּאָלטען די ליפּען.

נעכטען זענען זיי געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס=באַנק, דאָס געריכט האָט פערמשפּט: העניק קאָוואַל אויף 3 יאָהר תפיסה. לעאָנאַרד אַסמולסקי אויף 2 יאָהר. פעליקס אַסמולסקי — 1 און אַ האַלב יאָהר, קאַזשימיעזש פּיעטזשאַק איז פערמשפּט געוואָרען אויף 6 חדשים.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע־פּרייזען.

צו אונזערע חשוב'ע לעזער

מיר ווענדען זיך צו אונזערע חשובע לעזער מיט דער בקשה, אַזוי ווי עס פעהלט אונז צום קאָמפּלעט פון יאָהר 1934 דער נומער 124, פון 29. מאַי, בעטען מיר אונז צושטעלען דעם אויבען דערמאָהנטען נומער.

דער פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט"

גרויסע גנבה אין צענטער שטאָט

(2) עהרנעכטען אויפדערנאַכט ווען קיינער איז נישט געווען אין דער וואוינונג, האָבען זיך גנבים אריינבעקומען צו נחמן מאַנדעלבוים, ציגעלנאַס 41 און צוגעגנבעט פון דאָרט אַלע זאַכען, וועלכע האָבען פאָרגעשטעלט וועלכען ס'איז ווערט. זעהט אויס, אַז די גנבים האָבען געהאַט גענוג צייט, ווייל זיי האָבען מיטגענומען אפילו די גאַרדינען פון די פענסטער.

דער ווערט פון דער גנבה איז 6.000 זל. די פּאָליציי זוכט די גנבים.

לאָדז — גדיניע

דעם דאָזיגען שטח וועט מען אָדורכפאָהרען אין 3 און אַ האַלבע שעה

דער קאָמוניקאַציע - מיניסטער בוטקעוויטש האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט וועגען איינפיהרען עקסטראַ־דינאַמישע צוגען אין פּוילען, דערווייל וועט אַזאַ צוג איינגעפיהרט ווערען נאָר אויף דער ליניע וואַרשע־גדיניע, דעם דאָזיגען שטח וועט דער צוג אָדורכגעהען אין 3 און אַ האַלבע שעה אָהן שום אָפּשטעלען זיך, אַ צווייטער צוג אויף דער זעלבער ליניע וועט זיך אָפּשטעלען נאָר אין קוטנאָ, וואו דער צוג וועט מיטנעהמען אַ וואַגאָן מיט לאָדזער פּאַסאַזשירען.

פון דער „קאַלאַ" פון יודישע ראַטמענער אין האַנדוו. קאַמער

(בריף אין רעדאַקציע)

די „קאַלאַ" פון יודישע ראַטמענער אין דער האַנדווערקער־קאַמער, האָט אויף איהר לעצטער זיצונג, וועלכע איז פאָרגעקומען, דינסטאַג, דעם 4. ד. ח. אין לאָקאַל פון דער האַנדווערקער־עקספּאָזיטור, פּיעטריקאָווער 20, אָנגענומען אַנ'איינשטימיגען בעשלוס, אַז דאָס רעכט צו רעפּרעזענטירען די „קאַלאַ" און רעדען אין איהר נאָמען כלפּי חוץ האָבען נאָר די, דורך דער קאַלאַ בעפולמעכטיגטע ה"ה אַדוו. ווייצמאַן. אין פערטרעטונג אַ גלאַסען. ב. קאַזימיערסקי און י. האַנעמאַן.

די „קאַלאַ" פון יודישע ראַטמענער אין דער האַנדווערקער קאַמער לאָדז, פּיעטריקאָווער 20

היינט 50־טע יובל־פאָרשטעלונג

פון מיכאַל מיכאַלעסקאָ אין „ראַזמאַיטאָשטשי"

היינט אָוועגד קומט פאָר אין „ראַזמאַיטאָשטשי" די 50־טע יובל־פאָרשטעלונג פון בעליבטען קינסטלער מיכאַל מיכאַלעסקאָ. כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם לאָדזער עולם צו זעהען מיכאַלעסקאָ'ס בעסטע שלאַגער פּיעסען, ווערט צום היינטיגען יובל־אָוועגד געשפּילט „דער לעצטער טאַנץ" און „סינאַריסטאַ" אין וועלכע מיכאַל מיכאַלעסקאָ בעווייזט זיך אין זיינע צוויי גלאַנץ־ראָלען.

מאָרגען פרייטאָג, ווערט געגעבען מיכאַלעסקאָ'ס לעצטע פּרעמיערע „ווען איך בין רייך?" וואָס איז געשפּילט געוואָרען אין ניו־יאָרק העכער 300 מאָל.

פון טעאַטער „באַגאַטעלאַ"

אין „רעווי־טעאַטער „באַגאַטעלאַ", פּיעטריקאָווער 94. געהט ווייטער מיט גרויס ערפאָלג דאָס פרעהליכע פּראָגראַם א.נ. „הומאָר און קאַמפּ". רעזשיסירט דורכן אַרטיסטישען לייטער ה' טשעסלאַוו סקאָניעטשני.

היינט דאָנערשטאָג ווערט געגעבען 2 פאָרשטעלונגען, 8 און 10 אָוועגד.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	89.00
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	45.25
4 „ דאָלאַרובקאַ —	52.75
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	72.50
5 „ וואַרשאָווער פּ.־ב. 1934	61.88
5 „ לאָדזער „ „	54.00
ענגלישער פונט — — —	26.20
דאָלאַר אָפיצ. 5.21 נישט אָפיצ. —	5.16
גאָלד־דאָלאַר — — — —	8.92
גאָלד־רובל — — — —	4.60
דייטשער מאַרק — — —	1.93

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
אויפנעהמט אָן פון 9.30 ביז 10.30 פאַרמיטאָג
און פון 4–6 נאָכמ.
ספּעצ. האַרן־קראַנקהייטען

DR. DED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוועגד
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

דאס יודישע לעבען אין אמעריקע

אמעריקאנער יודען שענקען ארטור שיק'ס „דער קאלישער סטאטוט״ פאר'ן פוילישען נאציאנאלען מוזעאום

(א שמועס ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט״ מיט'ן קינסטלער ארטור שיק)

נאך אנ'אפוועזענהייט פון 9 חדשים איז צוריקגעקומען קיין לאדז דער בעריהמטער יודישער קונסט-מאלער און מיניאטוריסט ארטור שיק. שיק האט געוויילט א לענגערע צייט אין אמעריקא, וואו ער איז געווען דער גאסט פון דער פעדעראציע פון די „פוילישע יודען״.

א דאנק דער איניציאטיוו פון דער דאזיגער פעדעראציע און הויפטזעכליך א דאנק דער מיהזאמער ארבייט פון פרעזעס בנימין ווינטער און גענעראל-סעקרעטאר ז. טיגעל איז אייגעארדענט געווארען שיקס אויסשטעלונג פון „קאלישער סטאטוט״, „און די געשיכטע פון וואשינגטאן״ אין די הערליכע זאלען פון ברוקלינער מוזעאום. שיקס אויסשטעלונג איז פארוואנדעלט געווארען אין א גרויס ארטיסטיש געשעהעניש. צו דער דאזיגער אויסשטעלונג זענען געקומען די פני פון דער אמעריקאנער געזעלשאפט. א בעגייסטערטע רעדע וועגען שיקס שאפונג האט געהאלטען דער פוילישער גענעראל-קאנסול אין אמעריקא ד״ר מיעטשיסלאוו מארכלעווסקי, וועלכער האט אויך אונטערגעשטראכען, אז דער יודישער געניוס האט שטענדיג געשפילט א גרויסע ראלע אין קולטורעלען לעבען פון פוילען. פאר זיינע פרעכטיגע שאפונגען איז שיק בעשאנקען געווארען דורך דער אמעריקאנער רעגירונג מיט א גאלדענעם מעדאל. די פראמינענטסטע אמעריקאנער קונסט-קריטיקער האבען שיקס אויסשטעלונג אויפגענומען מיט גרויס בעגייסטערונג, אונטערשטרייכענדיג, אז שיק איז היינט-צו-טאג דער גרעסטער מיניאטוריסט פון אונזער צייט.

מיר טרעפען זיך מיט ארטור שיק'ן אין זיין ארבייטס-צימער, אויף שרודמיעסקא 20, וואו ער האט פערבראכט די שענסטע און פרוכטבארסטע יאהרען פון זיין שאפען און כאפען מיט איהם א שמועס וועגען זיינע איינדריקען איבער אמעריקא.

— איך בין בעגייסטערט פון אמעריקא, — הויבט אן אונזער שמועס ארטור שיק — קאלומבוסעס מדינה האט מיך גערירט ביז גאר. דאס איז דאס גרעסטע דעמאקראטישע לאנד אין דער וועלט, וואו יודען שפילען אזא קאלאסאלע ראלע אויף אלע געביטען פון מענשליכען שאפען אוןווירקען. און עס זענען דא קאנקרעטע בעווייזען, שטרייכט אונטער שמייכלענדיג אונזער אונטערלאקוטאר, אז דאס ברענגט נישט קיין שאדען אמעריקא... די הויפט-פידעל אין יודישען געזעלשאפטליכען לעבען שפילט די „פעדעראציע פון די פוילישע יודען״. זי איז א קראפט אין אמעריקא און די מאסגעבענדע פאקטארען רעכענען זיך שטארק מיט איהר. די יודען אין אמעריקא, נישט קוקענדיג דערויף, וואס פיל פון זיי האבען שוין זייט צענדליגער יאהרען פערלאזען זייער היים-לאנד, טראגען ביי זיך אין הארצען א גליהענדע ליבע צו פוילען. זיי אינטערעסירען זיך שטארק מיטן לעבען פון די יודישע מאסען אין פוילען. זיי פרעהען זיך מיט די יודישע שמחות און וויינען אויף דער יודישער פערארימונג אין דער אלטער היים. — איך האב זיך געפילט אין אמעריקא, אין דער סביבה פון די פוילישע יודען און בעזונדערס צווישען די לאדזער לאנדסמאנשאפטען ווי ביי זיך אין דער היים. אזא ווארימע בעציהונג און ברידערליכע אויפנאמע ווי איך האב געניסען אין אמעריקא, מאכט שטארקען דעם גלויבען אין זיך און — „לא אלמן ישראל״...

נישט קוקענדיג אויפן קראך פון דאלאר און דער שווערער לאגע, וואס הערשט איצט אין אמעריקע, פערלירען יודען נישט דעם מוט. מען זעהט נישט דארט ביים יודישען עולם קיין געפאלענקייט און טרויער. להיפוך, יודען שטארקען זיך און מיט בעוואונדערנסווערטער ענערגיע ארבייטען זיי געזעלשאפטליך, ווידמענדיג פיל צייט דער באיקאט-אקציע געגען היטלער-דייטשלאנד. און מען מוז מודה זיין, אז די אמעריקאנער יודען האבען אויף דעם געביט אויפגעטאן פיל. די דייטשע סחורות ווערען ארויסגעשטויסען פון יעדען געשעפט און שטוב און עס ווערט גערעכענט אלס פאררעטער דער, וואס האט נאר א וועלכע עס איז מגע און משא מיט דייטשען און דייטשע אויסארבייטונגען. אויב מען וויל זיך פארשטעלען ווי גרויס עס איז די קראפט פון די יודען אין אמעריקא, איז כדאי צו דערמאנען, אז די דריי וויכטיגסטע פראפאגאנדע-מיטלען: ראדיא, קינא און פרעסע ליגען אויסשליסליך אין יודישע הענט. וואס שייך דער קונסט, — קאנטינואירט ווייטער דעם געשפרעך ארטור שיק, — איז אמעריקע א גוטער באדען פאר אמתער, ווארער קונסט. פאר מיטעלמעסיגקייטען האט דער אמעריקאנער נישט קיין פערשטענדניש. קונסט אלס אבסטראקטע ערשיינונג אינטערעסירט היינט צו טאג ווייניג די אמעריקאנער. דאגעגען די קונסט, וואס דינט אלס מיטעל צו פראפאגאנדירען גרויסע, הומאניטארע אידעען, געפינט דעם ווארימסטען אפקלאנג ביי די ברייטע שיכטען פון אמעריקאנער קונסט-ליבהאבער: אזוי, למשל, האבען איצט א ריזיגען ערפאלג צוויי מעקסיקאנער קינסטלער: דיעגא ריבעירא און אראסקא, וועלכע מאלען זייערע פרעסקען, פראפאגאנדירענדיג דורך דער מאלעריי געזעלשאפטליכע אידעען.

אויפ'ן געביט פון מאלעריי זענען די אמעריקאנער זייער צופיעשטשעט. דאס רייכטום פון אמעריקע האט זיי ערלויבט, אין די גוטע פראספעריטי־צייטען, איינצוקויפען די בעסטע און ווערטפולסטע בילדער פאר'ן „מעטראפאליטען - מוזעאום״ אין ניו-יארק. אגב, זענען די דאזיגע בילדער ס'רוב געשפענדעט געווארען פארן דאזיגען מוזעאום דורך די רייכע אמעריקאנער יודען. עס פערשטעהט זיך, אז ביי אזא מין לאגע קען דער מיטעלמעסיגער מאלער נישט מאכען קיין לעבען אין אמעריקע און בלויז אין איינצעלנע פאלען געלונגט איהם ווי עס איז זיך איינצוארדנען.

צום סוף פון אונזער געשפרעך, טיילט אונז מיט ארטור שיק, אז אין אמעריקע איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלער קאמיטעט מיט הערמאן בערענשטיין אין דער שפיץ, וועלכער האט זיך געשטעלט פאר א ציל אפצוקויפען דעם „קאלישער סטאטוט״ און שענקען איהם אלס מתנה פון אמעריקאנער יודענטום פארן פוילישען נאציאנאלען מוזעאום אין ווארשע. א ספעציעל אויסגעוועהלטע דעלעגאציע פון די פראמינענטסטע פארשטעהער פון אמעריקאנער יודענטום וועט קומען קיין ווארשע, כדי שיקס הערליך ווערק „דעם קאלישער סטאטוט״ איבערגעבען דעם מארשאל יוזעף פילסודסקי פאר'ן פוילישען נאציאנאלען מוזעאום.

אל. בארוכין

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רופטורע (ברוך-קראנק הייטע)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

פעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס. – גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177=09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זנגרוש אויף טלאמאצקא 2 № און 4 № אייגענע הייזער)

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און-פון 4–8 אוונט. זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

די חלוצישע עליה — צו ארבייט אין דער לאנדווירטשאפט

ירושלים (פאלקאר). — די אויסעראר־דענטליכע מיטלען, וועלכע זענען לעצטענס אנגענומען געווארען דורך דער עליה-אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ מיטן צוועק צו לענקען די נייע חלוצ'ישע עולים צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט אין ארץ-ישראל, האט שוין געבראכט בעדייטענדע רעזולטאטען. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די צאהל חלוצים, וואס ווענדען זיך גלייך נאכן קומען אין לאנד צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט, איז איצט כמעט דאפעלט אזוי גרויס, ווי דאס איז געווען פריהער.

אויך די ציפערען פון דעם „מרכז העליה' (צענטראלער אמט פאר די עליה-ענינים) ביי דער „הסתדרות״ בעשטעטיגען די וויכטיגע בעסערונג אינם דאזיגען פרט. פון די 1,734 ארבייטס-עולים, וואס האבען זיך אין משך פון די לעצטע 6 וואכען רעגיסטרירט אין דער „הסתדרות״, זענען 1,035 עולים. דאס הייסט העכער פון 61 פראצענט, אוועק ארבייטען אין די קאלאניעס און אין די לאנדווירטשאפטליכע ארבייטער-זידלונגען. אין די פריהערדיגע חדשים זענען קוים 35 פראצענט פון די ניי-געקומענע חלוצים געגאנגען צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט.

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ האט בעשלאסען צו פערפליכטען אלע חלוצים, וועלכע געניסען פון די סערטיפיקאטען פון דער יודישער אגענץ, צו געהן אונבעדינגט צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט. אין געגנפאל בעקומען זיי נישט די הלוואות, וואס ווערען דורך דער אגענץ ערטיילט אלע חלוצים אויף זייערע ערשטע הוצאות ביז זיי ארדנען זיך איין אין לאנד; זיי פערלירען אויך דאס רעכט שפעטער אראפצוברענגען צו זיך זייערע קרובים און זעלבסטשטענדיג קאלאניזירט צו ווערען מיט דער מיטהילף פון די ציוניסטישע פאנדען.

נישט קוקענדיג אויף דער בעדייטענדער פערגרעסערונג פון דער צאהל עולים, וואס געהען צו דער ארבייט אין די קאלאניעס, איז דער מאנגעל אין יודישע ארבייטער אין דער גאנצער יודישער לאנדווירטשאפט נאך אלץ זעהר שטארק און דאס ברענגט דערצו, אז כמעט יעדען טאג געהען פערלוירען פאר דער יודישער ארבייט נייע וויכטיגע ארבייטס-פאזיציעס.

עס ווערען דורך דער עליה=אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ אנגענומען נאך ווייטערדיגע ענערגישע מיטלען מיט'ן צוועק צו פערגרעסערען דעם צופלוס פון נייע ארבייטס-כוחות אין דער יודישער לאנדווירטשאפט.

„לכבוד דעם הייליגען בים באם״

פרעמיערע אין „אראראט״

נאך דער ווידערהאלונג פון די בעסטע אלטע נומערען פון „אראראט״-רעפערטואר, פון וואס ס'איז בעשטאנען דער פריהערדיגער פראגראם, „א געלעכטער אן א זייט״, איז איצט געקומען א גאנץ נייער פראגראם „לכבוד דעם הייליגען בים-באם״ — א פראגראם, וועלכער איז ניי אין יעדען פרט: אין טעקסט, מוזיק, דעקאראציע און קאסטיום און אויך פערשטארקט מיט עטליכע נייע שוישפילער-כחות.

געוויס קוקען מיר שוין איצט נישט אויפ'ן „אראראט״ ווי אויף אנ'אנהויב, ווי אויף א פרוב, נאר ווי אויף אנ'ערנסט סטאביל טעאטער, וואס שטעהט שוין מיט ביידע פיס אין דער ענטוויקלונג פון דער יודישער טעאטער-קונסט און דעריבער דארף מען מיט דער גרעסטער שטרענגקייט אורטיילען וועגען יעדען שריט, וואס דאס דאזיגע טעאטער שטעלט.

ווען מען אבסערווירט אויפמערקזאם, וועלכע גאסטרען ס'ווערען אין „אראראט״ אויפגענומען ווארים און וועלכע קעלטער — קאנען מיר זיך מאכען א גענוי בילד וועגען דעם, וואס דאס טעאטער-פובליקום פערלאנגט פון דעם דאזיגען טעאטער. אין יעדען אנדער טעאטער וואלט דאס זעלבע פובליקום טאלערירט דאס, וואס אין „אראראט״ נישט. ס'האט אויפגעהערט דאס פערגלייכען, דאס רעכענען זיך מיט די אומשטענדען און פערהעלטנישען און מ'האט אנגעהויבען צו פערלאנגען.

קודם כל פון די אקטיארען, זינגערס און זינגערינס — דיקציע, מען זאל הערען, וואס מען רעדט און וואס מען זינגט און דא קען אפילו נישט בעריקזיכטיגט ווערען דער אומשטאנד פון שלעכטער אקוסטיק.

ווייטער ווערט פערלאנגט אויסגעהאלטענקייט און כאראקטער. אפילו דער קלענסטער „שמאנצעס״, טאר נישט זיין קיין אפווייך פון דער אלגעמיינער ליניע. דעריבער מעג בעבי האריסאן זיין נאך א דאפעלטער טאלענט (ווייל זי איז אהן ספק א טאלענט), דארף זי נישט ארויסטרעטען אין די נומערען, וועלכע זי האט אין דעם דאזיגען פראגראם, ווען זי וועט בעקומען דעם ריכטיגען מאטעריאל, וועט זי זיין אנ'אונגעהויער געווינס פאר „אראראט״.

דאן ווערט פערלאנגט איבערלעגענקייט ביי יעדען נומער. וואלט דאס געווען, וואלט די מיניאטור-אפערע, וועלכע פערמאגט אזא הערליכע מוזיק (רובין) און אזעלכע הערליכע קאסטיומען (דינה מאטוס) נישט געווען אזוי מאנאטאן און אפילו איבעריג. אדער דאס האט געדארפט זיין א פאראדיע, דאן וואלט דער פרוב געווען זעהר אינטערעסאנט, מיינט מען דערמיט אנ'ערנסטען נומער, איז דער טעקסט נישט דערצו צוגעפאסט.

ס'האט אויך נישט געלוינט אזויפיל ארבייט, כדי זיך אויסצוברענגען א באנאלען וויץ „ווי גרויס איז גאנץ קליינע״.

אין די נומערען, וואו די אנגעוויזענע פעהלערען זענען אויסגעמיטען געווארען — און צום גליק איז דאס ביי 13 נומערען פון 17–איז נישט פערהאן קיין ווערטער פון התפעלות און בעוואונדערונג.

האט נאך „אראראט״ דוכט זיך ביז איצט נישט געהאט אזא נומער, ווי „גלאט אזוי״ אזוי גאנץ אין יעדער הינזיכט: אין טעקסט, דעקאראציע, מוזיק און שפילען, האט „אראראט״ ביז איצט געהאט ווייניג אזעלכע נומערען ווי „שלאגלערס״ און אזא אויסגעצייכענטע סאטירע ווי ס'איז אויסגעדריקט אין דעם סקעטש „די לוסטיגע בריגאדע״. און ווייטער געהט א נומער נאך א נומער אויסגעצייכענטע, שעהנע, בעחנ'טע און הארציגע. „דער מאדעל״, „די קוקאווקע״, „מחילה בעטען״, „אין קאמף״ אמת'ע „אראראט״-נומערען. דאסזעלבע אויך די געזאנג-נומערען. „אלארם״ דער פיין-געלונגטער קאמעראל-נומער איז נישט פערענדיגט לויט דעם טעקסט. 90 פראצענט פון די טעקסטען זענען פון בראדערזאנען פון דעם ווארט-מייסטער, צו וועלכען ס'קען זיך קיינער נישט פערגלייכען אין דער דאזיגער הינזיכט.

י. אבאושאנעק האט זיך ווידער בעוויזען מיט זיין „באקס-מעטש״, פון דער בעסטער זייט. וואס איז שייך דעם שפילען פון די ארטיסטען איז דאס אהן שום פארוואורף. אויסער די צוויי זינגער-דעביוטאנטען, וועלכע קענען זיך נישט קיין עצה געבען מיט זיך אליין. די רעזשי א גוטע, די מוזיק א פערשידענארטיגע און זעהר פיינע, די דעקאראציעס און קאסטיומען איבער יעדער ערווארטונג.

י. דאנקין.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

209

אין אַ האַלבער 15 מינוט איז פריצי געווען צו־ריק אין דעמזעלבען דאָרף־רעסטאָראַן, פון וועל־כען ער איז אַרויס מיט דער גרעפין העלדאָרף. קאַן, גוסטאַוו און פרידאַ זענען נאָך געזעסען אויף דעמזעלבען אָרט און געווען פערטיפט אין אַ שמועס, זעהט אויס, אַז זיי האָבען נאָך אַלץ אַרומ־גערעדט די אויסטערלישע בעגעגעניש, וועלכע קאַן האָט געהאַט.

פריצי איז גלייך צוגעגאַנגען, קאַן האָט זיך אויפגעשטעלט.

— זעצט זיך אַוועק קאַן און איך וועל זיך אַוועקזעצען נעבען אייך און אַוועקזעצענדיג זיך נעבען דעמזעלבען טיש, האָט פריצי געזאָגט:

— חברים, איך בין מיט אייך, און ווייס צוליב וואָס גוסטאַוו איז געקומען אַהער פון פוילען, איך ווייס אויך, וואָס פאַראַ פלענער איהר האָט ה׳ קאַן, איך פערזיכער אייך, אַז איך בין מיט אייך, איך וועל פונקט אַזוי פעראַלגט ווי איהר, איך האָב פונקט אַזוי ענטשלאָסען צו קעמפען ווי איהר.

קאַן האָט אָנגענומען די אויסגעשטרעקטע האַנד, ער האָט נישט לאַנג באַטראַכט, צי דאָס איז אַ פּראָוואָקאַציע מצד פריצין אָדער נישט, ער האָט געזוכט מענשען, וועלכע זאָלען זיך פּעראייניגען מיט איהם אין דער אידעע און אין די פלענער און דעריבער האָט ער אָנגענומען יעדע אויסגעשטרעקטע האַנד.

— אַלזאָ חברים, מיר וועלען נישט מאַכען קיין גרויסע אסיפות און בעראַטונגען, מיר וועלען זיך תיכף בעהמען צו דער אַרבייט. אַ חוץ מיר האָב איך נאָך אַ פריינד, וואָס איז גרייט צוזאַמען מיט אונז צו קעמפען.

— וואו געפינט ער זיך?

— ער געפינט זיך אין מינכען, איך פאָהר גלייך אַהין צו איהם, איהר האָט אויסגעזוכט אַ זעהר גוטען אָרט אויף אַ צייטווייליגען וואוינונג. איהר וועט דאָ וואַרטען ביז איך מיט מיין פריינד וועלען דאָ אַהערקומען און דאַן וועלען מיר בע־שליסען, וואָס ווייטער צו טון.

— אויסגעצייכנט, איז אויפגעשפרונגען גוס־טאַוו פול מיט בעגייסטערונג, אויסגעצייכנט, נאָר ס׳זאָל לאַנג נישט דויערען, איך וואָלט שוין אַזוי געוואָלט, אַז איך זאָל בעקומען פון אייך אינ־סטרוקציעס צו עפּעס אַנ׳אַרבייט.

— ס׳וועט אייך נישט פעהלען יונגערמאַן, האָט פריצי געזאָגט, און אפשר וועט איהר נישט איינמאָל פערשעלטען דעם טאָג ווען איהר זענט אַהערגעקומען.

— קענט איהר מיך נישט הער, איך בין אויפ געהאדעוועט געוואָרען אין אַ האַרטען לעבען און ווייס וואָס הייסט עקשנות און אויסדויער.

— איז נאָך בעסער, האָט פריצי געזאָגט און פערלאָזט דעם לאָקאַל.

ער האָט זיך געהייסען וואָס שנעלער פיהרען צוריק אין דער שטאָט אַריין אויף דעם אַדרעס, וואָס ס׳האָט מיט אַזאַ אומגעדולד געוואַרט היינריך און צילקע.

היינריך איז אַרויסגעפאַלען אויף פריציס האַלז, ער האָט זיך שיער נישט פונאַנדערגעוויינט פאַר פרייד.

— וואו ביזט דו געווען פריצי, וואָס איז מיט דיר געשעהען.

— גאָרנישט מיט גאָרנישט, אַ קליינע צופעליגקייט האָט מיך פערהאַלטען און איך האָב נישט געקענט קומען צו דער צייט, אָבער געשעהען איז מלה גאָרנישט און ווי איז היר דערגאַנגען די רייזע?

— נישט שלעכט, כ׳האָב געהאַט אַ גוטען וועג און די הויפּטזאַך ער האָט אונז בשלום אַריבער־געשמוגעלט די גרענעץ.

— אונז זאָגסט דו? פאַרוואָס עפּעס אונז?

— נו יאָ, מיך מיט צילקען.

— ווער איז דאָס די צילקע.

— אָך, ענטשולדיג מיר, איך האָב גאָרנישט געדענקט, אַז דו ווייסט נישט וועגען דער עקזיס־טענץ פון דער ,,ווילדער צילקע". כ׳האָב דעם כבוד פאָרצושטעלען: מיין פריינד פריצי, מיין פריינדין צילקע.

ערשט איצט האָט היינריך איבערגעגעבען פרי־צין וועגען זיין בעגעגעניש מיט צילקען, וועגען איהר הסכמה מיטצופאָהרען קיין דייטשלאַנד און וועגען דערזעלבער קאַמפּסגרייטקייט, וואָס געפינט זיך ביי איהר.

— אויסגעצייכנט, האָט פריצי טריומפירט, אויסגעצייכנט, אונזער גרופּע פערגרעסערט זיך כסדר.

— זענען מיר נישט אַליין?

— ניין, ניין, היינריך אויסער אונז זענען שוין פערהאַן נאָך דריי מענשען, וועלכע זענען גרייט אויף אונזער יעדען רוף.

די שטימונג איז געוואָרען אַ פרעהליכע, צילקע האָט זיך שנעל צוגעוואוינט צו דער סביבה און די דריי מענשען האָבען זיך זעהר גוט אונטערהאַלטען.

קאַפּיטעל 32

פינסטערע כמאַרעס אין בעהמעס לעבען

העלען האָט שוין איצט געהאַט די גאַנצע ליי־טונג אין דער גרויסער פאַבריק. בעהמע האָט בעוואונדערט איהר אָריענטאַציע און פעהיגקייטען. מ׳האָט זיך שוין נישט געקענט פאָרשטעלען, אַז די פאַבריק זאָל ווייטער קענען עקזיסטירען אָהן העלענ.

(פאָרטזעצונג קומט)

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בערעטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונד.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטערי

4-טע קלאַס — 2-טער טאָג

10 tys. zł. 80340 83639 116256
5 tys. zł. 12031 130203 157008 161365,
2 tys. zł. 2409 6606 10852 12665 20768 27814 36240 33256 44092 53221 55612 73098 81796 84123 87078 111748 132384 143076 151462 153167 163052.

Po zł. 1.000. 4228 14018 15903 23289 22490 26924 31704 33307 38177 46561 47480 49275 54103 55648 56095 58518 61084 65822 67326 69878 70090 80906 86427 93395 95238 99874 101427 106011 106572 111212 115553 117036 117230 121895 123221 131936 132236 134614 138719 145781 146657 148154 148421 155159 157505 161985 164804.

Stawkł.

8 48 76 99 172 86 376 99 668 823 63, 83 967 122 254 373 78 443 608 26 95 758 67 875 997 2757 168 382 460 513 711 26 806 33 905 13 3020 266 339 454 561 653 85 88 727 54 43 943 4003 140 86 375 476 519 56 736 5008 89 184 244 56 408 94 526 676 98 756 900 995 6036 182 55 250 310 65 776 828 7215 46 89 366 70 78 448 669 724 28 810 47 98 909 8167 228 310 60 445 586 625 87 726 54 9106 12 295 638 796 282 .

10179 218 52 660 92 93 976 11150 88 254 21 61 460 66 915 12320 426 544 677 800 889 13071 180 278 312 40 559 76 745 85 860 901 53 14049 116 25 372 658 73 840 49 90 967 78 15352 74 543 83 93 99 639 753 926 16066 80 96 131 220 437 562 649 878 17045 86 166 70 71 373 691 760 868 954 93 18013 40 326 438 73 609 735 893 19285 300 358 544 610 740 68 829 914.

20116 233 316 46 07 52 57 584 639 30 17 78 778 825 937 43 44 47 21293 496 502 4 990 22106 26 350 58 447 82 555 58 631 882 23257 62 301 98 660 44 74 779 894 935 14036 107 99 333 73 489 770 844 60 99 25013 44 455 581 657 80 93 98 760 832 35 75 945 26041 290 305 47 60 462 658 63 80 95 96 719 860 27003 43 555 34 536 95 689 746 800 845 24143 54 455 522 34 642 848 29038 119 336 444 98 830 947.

30029 34 98 144 279 428 653 797 819 24 992 31001 114 255 410 838 915 32189 211 997 46 596 694 783 899 943 33145 90 236 371 98 632 817 957 83 34013 75 421 552 90 878 35261 374 94 604 29 79 837 61 84 978 36290 98 412 44 619 54 84 714 37 84 90 903 68 37049 250 73 481 651 823 76 900 975 88 38049 79 104 589 39435 83 570 85 630 924 68.

40027 526 624 781 909 41259 54 49 464 706 802 05 977 42115 59 301 441 92 95 578 605 35 71 77 718 881 75 43022 34 160 211 57 312 29 51 458 71 537 642916 44036 104 43 356 492 506 671 833 911 12 20 33 45438 616 72 854 6 942 46383 618 745 96 916 88 47119 28 56 217 489 645 705 19 946 48032 324 50 859 49157 333 361 734 82 925.

50202 25 392 507 93 962 68 5100 201 360 34 497 501 690 950 52181 99 210 70 75 634 53014 74 189 364 532 85 639 48 90 956 54051 78 96 335 86 466 77 88 655 859 88 55053 134 54 85 239 476 559 752 99 984 56021 96 87 244 481 761 48 57076 136 75 298 415 57 647 790 03 815 968 55 56 24 58014 192 398 626 46 715 55916 297 335 412 527 713 826 36 996.

60015 165 48 80 407 535 647 856 94 58 09 944 29 61020 25 38 40 372 461 600 635 728 55 82 90 62043 163 513 33 633 703 58 81 63126 214 28 427 88 608 716 83 64028 153 436 53 718 76 821 902 65081 282 324 408 66023 398 428 58 536 675 711 855 990 67021 130 13 47 214 421 508 649 770 73 850 68006 79 146 224 320 81 420 73 665 63 77 992 69037 58 208 23 51 386 700 702 60 931.

7037 80 130 85 208 83 85 340 407 547 96 615 804 913 82 710 92 289 380 409 584 898 72061 67 93 137 51 247 305 06 40 72 460 624 748 991 73044 107 677 768 74085 310 673 731 66 812 60 62 910 15 65 75081 118 275 448 93 96 575 641 821 29 75 950 559 76141 360 443 73 551 33 20 672 847 949 77012 104 392 593 622 55 85 813 78087 170 83 281 99 330 485 927 79170 95 304 78 45 54 403 78 677 709 99 996.

875 148 280 87 431 208 618 742 864 945 81253 303 24 658 977 82065 118 45 226 381 510 711 86 809 27 965 83145 232 421 751 84084 93 103 496 665 812 921 85108 7 62 203 66 480 27 929 86086 195 86 238 98 98 480 702 42 808 16 95 87064 92 135 69 335 435 541 635 58 894 949 68 88093 197 327 44 483 511 54 623 720 70 89016 65 156 245 464 73 525 724 31 911 56.

90024 199 266 70 72 99 364 74 455 616 869 932 91105 76 254 306 70 415 97 540 617 858 92108 59 206 423 24 569 91 643 717 19 814 93001 8 128 432 954 684 94019 27 87 135 374 30 555 627 39 761 44 33 68 89 801 20 76 914 65 95084 103 459 501 61 649 735 825 29 94 96077 104 66 301 50 439 679 889 97074 79 112 325 35 452 554 615 702 24 93 830 943 73 98255 359 72 427 154 622 41 62 719 801 97 99222 344 464 584 733 91 980

100198 234 326 997 101037 115 299 370 711 14 29 102229 49 87 591 708 37 82 918 52 85 98 103208 97 306 63 408 535 695 760 806 958 104384 505 90 683 105058 104 300 671 72 99 714 76 86 995 106008 12 15 125 33 76 83 84 99 438 511 66 616 983 91 96 107131 38 77 91 263 356 443 511 03 19 69 108121 342 54 415 561 650 784 85960 915 25 62 109010 36 80 11 3201 43 52 58 67 674 878 968.

110305 34 65 429 694 704 890 111002 72 197 209 13 405 513 832 112202 455 71 679 739 933 113307 603 839 114007 73 253 58 505 53 74 664 861 984 96 115124 504 85 900 116090 226 36 05 91 38 43 304 39 67 75 455 96 605 53 704 32 820 924 78 117131 59 69 269 471 521 41 734 816 61 118032 131 335 52 55 413 58 662 831 119032 249 50 353 79 479 802 907

120049 73 107 20 27 559 89 669 86 613 51 37 81 83 121011 87 408 38 732 122067 138 316 34 401 15 21 645 710 46 877 907 123043 62 411 18 561 78 736 808 920 48 124066 188 314 53 410 536 786 91 866 907 32 65 125161 449 537 74 727 894 126241 431 574 85 653 728 804 14 127067 107 318 65 409 684 90 718 989 128195 212 77 311 489 575 610 55 129009 51 107 204 313 644 865 70 960 73 74

130150 97 284 518 703 43 58 901 131022 146 320 420 88 513 59 81 650 981 132465 501 73 850 75 85 913 133074 129 269 318 713 478 505 650 821 134089 273 79 381 493 635 851 900 965 135197 403 35 401 9 69 774 891 92 136129 588 611 91 879 931 137081 445 85 454 770 138057 161 154 233 809 139018 35 120 47 52 54 213 88 396 503 600 655 76 915 71.

140026 125 241 338 445 47 72 692 735 887 919 49 62 141240 47 318 49 56 86 495 628 56 720 36 79 142155 227 29 08 328 470 742 143031 56 278 370 517 76631 65 758 802 45 48 54 144042 43 116 96 271 370 433 561 89 90 731 856 938 145061 102 41 241 369 88 511 866 146179 301 453 174 95 211 472 923 149014 188 466 544 679 74 899 928 75 82 .

150115 325 475 548 621 737 853 918 87 151093 99 258 340 513 980 152058 377 963 153000 15 265 97 306 41930 254 678 803 6 20 45 154099 222 39 92 379 428 47 83 540 44 734 48 55 851 59 69 98 155032 77 308 86 594 689 607 93 156048 198 235 82 91 433 519 60 647 769 157013 167 240 79 330 514 609 63 897 158009 120 274 322 43 465 611 816 932 43 58 77 85 159021 75 111 18 69 546 309 562 99 641 723 880 991

160042 142 343 438 594 768 855 62 83 161002 422 579 639 58 721 15 44 60 818 922 51 162047 151 235 562 437 615 726 86 912 43 163106 37 249 327 590 626 785 890 164230 301 21 450 86 97 931 20 165308 5 47 37 757 851 80 972 76 166083 85 235 80 341 641 33 91 706 167092 205 387 93 433 68 643 945 168012 25 218 318 400 402 481 6613 87 701 21 860 995 169046 193 203 585 612 29 59 814 55 944.

II CIĄGNIENIE.

Zł. 20.000 — 129291
Zł. 10.000 — 70460.
Zł. 5.000 — 80109 121397 122198
Po zł. 2.000 — 13453 30286 42643 46519 42422 54562 57549 62158 62654 67052 69541 84886 92967 95672 97875 105658 106208 111620 130687 136954 147441 145448 145884 159160 164218 166370.

Po zł. 1.000 — 2926 6118 7079 15731 20263 24562 29544 50044 55595 59641 59155 64077 64124 65687 67334 69090 68907 70633 81024 85078 88538 86133 86987 94752 103941 104746 105587 111806 115298 123345 127551 136954 139968 137675 149628 144250 150828 151890 154659 161407 169228

STAWKI.

46 75 292 78 68 502 725 902 1055 402 89 742 70 2053 342 606 753 3064 105 286 373 701 825 950 4332 629 744 892 943 6121 308 61 658 771 816 6177 200 214 301 91 490 612 94 946 7181 551 93 99 730 921 37 8081 112 48 339 44 548 650 798 857 960 9099 105 255 500 785

10030 285 322 64 440 707 54 96 730 968 11006 148 65 373 407 28 520 42 850 67 12405 19 506 35 743 893 13170 91 317 99 659 848 52 67 14164 84 226 69 440 71 87 15050 137 69 287 425 653 62 720 16234 87 405 80 908 32 17216 43 99 311 17 403 10 582 90 709 825 995 18268 562 639 872 81 910 19190 213 95 435 90 519 691 20070 131 63 87 613 19 32 744 72 21304 468 561 695 808 51 22085 172 221 37 49 429 68 547 48 85 89 822 967 23057 86 209 355 804 24060 116 97 176 353 700 815 30 25025 171 245 319 449 527 52 647 702 837 43 26252 379 493 513 756 938 27090 118 87 309 05 21 444 95 207 27 688 827 50 52 28204 50 70 308 24 567 687 701 3 07 79 87 85 813 29192 517 641 84 883, 84 17.

30014 37 110 97 275 749 908 10 31041 330 23 35 65 938 32007 17 278 324 46 444 677 865 92 984 33116 64 204 32 69 76 355 424 64 511 61 87 622 37 775 816 961 34079 95 119 34 285 320 14 23 45 660 756 96 824 980 35075 238 46 837 36000 41 279 403 86 762 69 835 44 64 96 917 37127 257 347 55 66 438 724 29 43 62 834 56 38193 406 57 774 929 39131 236 618 85 966.

40094 170 352 517 791 875 80 926 42 41077 131 36 58 267 69 332 60 597 661 700 763 826 69 93 42049 103 222 410 63 684 734 96 848 50 58 940 43045 242 438 57 709 77 830 51 62 44234 316 52 55 432 683 869 906 38 45177 97 214 363 407 845 79 999 46099 145 326 66 75 465 576 601 728 66 303 11 54 933 47195 262 364 505 44 49 96 600 653 65 737 88 824 47824 28251 71 401 541 79 655 774 802 955 86 90 49181 306 34 56 404 16 64 503 29 81 624 946

50092 106 37 270 82 492 518 21 950 51116 42 525 840 71 905 52161 447 99 609 53010 39 184 268 308 41 47 96 478 560 54088 128 292 775 898 965 55169 80 357 406 579 621 947 56010 277 336 497 628 95 811 55 926 57090 118 55 88 463 81 809 986 58034 40 161 68 312 99 524 792 95 59042 76 114 95 656 813 935

60013 33 43 54 129 219 302 77 593 756 823 52 74 952 61062 560 99 699 862 68 84 908 62144 71 670 751 862 63070 208 373 75 401 505 11 98 809 22 64796 817 19 929 31 65075 491 650 58 61 870 925 66155 65 224 27 393 500 636 87 849 67060 88 435 39 583 697 714 90 821 919 22 74 90 68458 615 44 777 98 981 69002 270 385 819

70166 282 86 313 636 84 898 71 121 45 322 099 762 805 51 72008 280 447 82 96 506 704 854 73221 52 304 30 472 97 718 21 90 74062 281 84 324 413 25 611 75041 247 99 386 443 540 716 912 76013 100 120 306 448 558 608 756 77009 411 500 60 605 28 874 79 78079 173 432 577 93 694 717 62 79399 411 40 573 722 06 62

80038 270 77 483 519 629 57 743 70 848 81085 046 07 248 311 63 92 502 11 710 73 82071 109 74 93 31 46 61 344 458 561 22 850 83309 68 401 28 836 941 884096 184 85149 34 2662 416 788 8551 965 86038 42 164 252 317 28 473 561 860 61 918 87048 77 79 244 77 302 75 666 811 88291 473 548 65 714 15 839 78 89075 205 585 629 60 802 945 937 43 92.

938 1866 6283 411 483 88 670 91 92 713 34 824 59 81047 120 272 92156 523 38 692 704 57 69 853 93111 32 348 80 530 679 743 974 79 94367 460 92 626 69 76 90 804 901 95749 86 96060 174 372 463 706 88 97060 174 372 463 706 88 97036 65 356 99 433 542 84 85 768 892 926 47 98133 74 326 402 566 670 99068 175 77 388 508 76 90 811 50

10023 212 345 56 462 533 16 46 642 717 48 844 924.

101176 59 260 67 80 564 613 93 801 88 920 120139 377 400 422 562 603 041 93 103071 127 73 361 448 585 753 618 869 956 62 104161 630 61 93 748 858 105089 236 66 449 57 542 65 669 864 910 78 106066 14 32 197 263 504 639 726 73 91 972 107012 40 43 195 667 242 388 439 511 82 871 108161 08 86 286 92 410 86 509 26 606 76 713 816 79 930 109056 119 69 239 82 306 40 720 46 818 923 99.

110000 33 271 392 486 96 778 833 111444 74 696 796 878 980 76 112271 72 74 80 348 909 58 60 82 638 972 94 113016 53 133 85 208 14 353 433 81 578 114064 74 98 341 612 87 812 919 115085 116 429 683 921 116001 55 63 244 46 49543 675 744 809 919 36 117009 37 243 367 446 524 47 661 882 118182 308 16 519 6114 18 978 119113 94 246 319 424 548 56 707 36.

120165 217 42 334 45 619 839 60 933 121096 216 343 508 968 122059 203 41 42 66 84 349 462 606 32 930 86 123009 129 37 49 245 444 94 635 37 49 245 444 94 635 37 124146 36 89 318 405 19 27 58 566 88 674 75 852 955 69. 125013 604 80 715 925 53 126024 25 142 38 619 41 52 66 440 597 6139 739 911 55 127118 210 116 414 571 783 770 128022 46 741 77 79 301 554 84 619 37 83 969 129137 81 397 431 916.

30094 667 747 900 131262 86 370 415 505 47 73 132034 35 56 24 341 460 561 798 833 69 13301 84 243 308 27 441 36 73 643 74 75 874 82 914 4 67 134077 109 70 390 472 509 23 54 96 729 837 9990 135348 76 597 861 136005 103 28 286 526 844 137015 48 66 1555 777 63 595 649 80 99 739 138127 249 369 85 405 517 718 139010 75 80 402 63 588 74 140021 30 105 23 47 209 654 765 833 949 25 54 69 141015 18 170 233 342 418 73 637 59 891 49 97 91 963 142074 312 73 373 475 79 692 68 896 937 143083 01 39 69 460 89 588 612 14 706 56 856 955 144131 87 220 67 84 385 603 32 711 14 806 42 87 90 929 145246 60 91 329 89 505 889 995 146092 114 221 367 449 529 964 86 147379 471 97 793 848 148124 38 241 57 314 5 610 80 710 28 972 149107 218 59 361 478 562 71 655 724 897.

150009 36 146 96 396 497 826 961 151106 109 37 46 595 633 813 934 99 152114 32 367 96 587 749 52 814 41 956 153039 81 148 380 443 608 49 739 811 26 942 73 154100 132 14 88 296 320 81 602 835 76 155144 258 472 95 547 644 53 71 934 156063 194 97 270 98 389 462 578 880 921 157094 274 874 911 158035 67 299 524 714 857 944 159715 806 30

160038 226 34 43 98 469 557 91 614 30 704 822 57 546 917 74 161077 255 45 62 537 765 709 927 33 162018 23 426 500 552 57 25 686 842 75 933 163081 107 244 83 466 753 75 827 95 945 91 164011 39 155 283 310 441 539 50 681 769 876 911 165197 36 37 311 50 92 475 694 965 166016 154 446 72 538 693 826 57 915 49 49 85 167113 282 402 18 46 72 506 867 168365 72 540 608 726 33 870 973 169005 25 56 104 76 240 81 602 734 844 70 80

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

די הערליכסטע קאמעדיע פון מיליטערישען לעבען
רעזערוויסטן-פאראדע
אין די הויפטראָלען : Adolf Dymsza, Władysław Walter, Tola Mańkiewiczówna, St. Sielański ; רעזשי : Waszyński
אנהויב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 פריה. די פרייזען אויפן ערשטען סעאנס און פריהמארגענס פון 54 גר. און
דער נאָהענטסטער פראגראם: GRETA GARBO אין „KRóLOWA KRYSTYNA"

מענער-פלויש-היט
ווערען אמבעסטען אויפגעפרישט און איבערפאסאנירט ביי
י. שווארצבערג, 6-טער שערפיעז 30

די ביליגסטע קוועלע פון
מענער-היט
צום איצטיגן הערבסט און ווינטער-סעזאן איז ביי
י. שווארצבערג 6-טער שערפיעז 30
רעפעראטורען ווערען פינקטליך און פאכמעניש אויסגעפערטיגט אין א ייגענעם ווערקשטעל

לשמוע אל הרנה ואל התפלה
ביים וואלבאזשער רבין אדמו"ר יוסף ברוך ריבאק שליט"א (זגערזשער 38) וועט ווערען געדאווענט די ימים נוראים מיט גוטע חזנים. זכור ברית וועט דער רבי זאגען מיט וואלבארזשער נגונים. מען פארדינגט נאך שטעדט.

השבת אבדה.
עס זענען פערלוירען געווארען 4 וועקסלען. 3 וועקסלען צו 50 זל. און 1 וועקסעל אויף 80 זל. לעצטע זשירא „Centryż" פאָלודניאָווע 46, טעל. 188-73.
אלע בעווארענישען זענען גענומען געווארען. אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו „Centryż", פאלודניאווע 46. 3761

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א יונגעל צו אַנ'ארבייטן באַלד געצאהלט, ביי שאסטער, קעלבאך 5, וו. 8. 3744

נויטיג א האנד-נייהערין צו וואַלענע סוויטערס, אלטע 1-טער מאי 4, ביי טוראבינער. 3760

עס ווערט געזוכט פון זאפארט א קוואליפיצירטער שטריקער-ארבייטער מיט צ'ן 8-טער מאשין, פאמארסקא 24, וו. 26

א קוואליפיצירטער פרעסער קען זיך פון זאפארט מעלדען צו דאמען-מאגאזין, ביי ל. שלאמאוויטש, זגערזשער 14, פראנט, 3-טער שטאק.

נויטיג ארבייטער צו סוויטערס, פארזשעטשנא 15, וו. 39. 3747

ראקאלען

אנ'ארט צו שלאפען פאר א יונגעלמאן, ביליג דירה-געלד, פיעטריקאווער 36, וו. 21.

פערשידענעס

בעטריעס 120 וואט 11.90 זל. אקומולאטארען בעסערט אויס, לאדעוועט. ראדיא-אפאראטען רעפערירט און ארבייטען איבער אויף עלעקטרישע. פיעטריקאווער 79, אין הויף. 3744

Zaginiony został weksel na zł. 50.— pł. 15/9 34 z wystaw. A. Moszkowicz na zlecenia Moszkowicz. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić za wynagrodzeniem do p. Krakowa, Nowomiejska 34, front, suteryna. 3764

א נאכט-היטער וויל שלאפען ביי נאכט אין א געשעפט און ביי טאג ארבייטען אלס פאקער און גיב א גאראנטיע. ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגע, הארץ און סקלעראָזקראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

Dr.
I. Dynenson
powrócił.
Południowa 9, tel. 223-70.

Dr.
Wołyński
POWRóCIŁ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med.
R. Zalcwasser
CHIRURG
POWRÓCIŁ
Cegielniana 19, tel. 125-17
Przyjm. od 1—2 4—6i p p.

DR.
Szymon Grinberg
(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)
צוריקגעקעהרט
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58.
נעמט אן פון 5—3.

Dr.
A. Mazur
האלז, נאז און אויערן-קראנקהייטען
פילסודסקיעגא 65
טעל. 166-01
צוריקגעקעהרט.

Lek. dentysta
St. Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 7—9 אוונט.
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

די שענסטע דרוק-ארבעטן ווערען אויסגעפירט אין דער דרוקעריי
בראמבערג און בוים
פילסודסקיעגא 55 (פראנט)
ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קוויטאנציעס, שטעמפעל-באנדעראָלען, עטיקעטן, חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, א.א. פינקטליך און סאליד אויסגעפירט.

בחצי חנם
מחזורים, סליחות
ספרים, טלתים
פילסודסקי 34, פר. געשעפט
ווי אויך איינגאנג דורכ'ן טויער
צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהרביכער, א ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים, אויך די וועלט-בערימטע אמתע ווילנער רב פנינים מחזורים, אויך מיט פוילישע איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טלתים, נארטלען קאפלען, ציצות און מזוזות צו רעיעלע פרייזען. פאר שול-קינדער גרויסע הנחות. געדענקט דעם אדרעס וסכאדניא 34 פראנט געשעפט אדער דורכ'ן טויער.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. G.GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10.
נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.

Dr. Herszfinkiel
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן ביי זיך
זשעלאזנא 8a טעל. 111-87
און אויך אין דער לעטשניצע „פאמאיץ", אלעקסאנדראווסקא 1.

Dr. med.
Lajchter
קיפערכירורג
צוריקגעקעהרט.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעציאליסט פאר אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

וויכטיג פאר שול-יוגענד!
די שענסטע מאטריקולעס
פיינסטע אויספיהרונג
צו 25 גר. שטיק
בעקומט איהר נאר
אין דעם קונסט-פאטאגראפישען אנשטאלט
„POLONJA"
31 גדאנסקא 31

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטע ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך-ליידענדע!
ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-האל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. האל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בעסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע סיסטעם ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליידונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג!
אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגסשטונדען פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).
אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק
דערמיט זאג איך עפענטליך בעקאנט, אז זינט יאהרען האב איך געליטען אויף א שווערע צווייזייטיגע בראך-קראנקהייט, וועלכע ס'האט מיר ערשט בעזייטיגט דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10. דער דערמאהנטער בעריהמטער ספעציאליסט האט מיר פערלעגט א ספעציעלען פראנצויזישען פאטענטירטען גומי-באנדאזש. איך פיהל מיך זעהר גוט, כ'קען געהן און ארבייטען. פאר וועלכעס איך דריק איהם אויס מיין הארציגסטען דאנק און עמפפעהל דעם ספעציאליסט אנדערע רופטור-קראנקע.

(—) Raszkowski Adolf
Łódź, ul. Biskupa Bandurskiego 17
(dawniej Anna)

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר.	פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר.	אין דער זייט-שפאלטען	
אין טעקסט—40	60—	4	
אונטען טעקסט—12	18—		

מינימום דער שטארט 50 ברעג. פייערער, אויסלאנד 100 ברעג. פייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט-שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסען איז די רעד. פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיני. איז אפ'ן ביטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.